

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor.,
negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fill.
Hirdetési díj: Háromhastós petitsor egyszeri hirdetése 30 fill. Többszörös hirde-
tésért jutányosabb. Nyilntér: minden sor 40 fill.

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Tulipán-
Szövetség — Magyar Védőegyesületnek és az Eperjesi
Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: Eperjesen, Szabai-út 14. sz.
Kiadóhivatal: Kósch ÁRPÁD könyvnyomtató-intézete
Eperjesen, Fő-utca 59. sz.

Bolgar kertészetet és kenyérgyárat Eperjesnek.

Legégetőbb szociális kérdésünk: a piacz drágasága. Hivatalnok, kereskedő, iparos, iparosmunkás, mezőgazdasági munkás, sőt, merjük mondani, a termelő közönség is ennek a drágaságnak szörnyű nyomását, sokak még nyomorúságát is mélyen érzik. A kérdés állandóan aktuális, és a haladó idővel egyre jobban zsidbasztja a köz- és társadalmi életet. Hogy mégis ezt a, mindig aktuális kérdést vetjük most föl, arra két jelenség adott okot. Az egyik az, hogy a nagy alföldi metropolisban, Szegeden, nagyobb bolgar-rendszerű kertészeti telepet rendeznek be épp a napokban. A lapokban híre járt, hogy Darányi földművelésügyi miniszter, kinek ép szociális érzését Magyarország közvéleménye oly régen ismeri, a szegedi bolgar-telep létesítését ötvenezer korona államsegítséggel tette lehetővé. Azt is olvastuk, hogy a helyi értelmiség megkönnyebbülve sóhajtott föl, hogy talán a piacz elviselhetetlen drágaságán a nagyobb szabású zöldségtermelő-telep segíteni fog. És ha Szeged így gondolkozik, mit szóljon akkor Eperjes, Bártfa vagy Kisszeben? Hiszen Szeged népe kertész nép; közelében Makó, Nagykőrös, mint eminenter zöldségtermelő-telepek ismeretesek, a melyek nagy külföldi exportra is dolgoznak.

Talán helyes rámutatni a termelés ferdeségére, hogy, míg itthon méregdrágán élünk, nyersterményeinket külföldre viszik.

De a kérdésnek egyébként nem erre a, fontos részletére kívántunk rámutatni. A fő,

a mi minket a kérdés tárgyalására birt, az az, hogy a szegedi példát minél előbb követnünk kell. Vajha nekünk is lenne oly széleslátókörű polgármesterünk, a ki minél előbb sikerre vinné a városi piacz olcsóbbtételére való ezen, áldásdús alkotást s kezdeményezné az ilyen termelő-telep létesítését!

A másik, a mivel a piacz olcsóbbodását elérhetni, a legfőbb táplálékunk, a kenyérnek, gyártása. Célzatosan használtuk ezt a kifejezést, hogy «kenyérgyártás», mert Budapest fényes példával igazolta, hogy a kenyérgyár sokkal olcsóbban képes termelni, mint a pékműhely. A székesfőváros kezdeményező alkotását már a vidék is utánozni kívánja. Igen sok azoknak a városoknak a száma, a hol a városi üzemből kezelendő kenyérgyár kérdését napirendre hozták, és hihetőleg megvalósítják. Azt hisszük, hogy ide-oda nálunk is megérlelődik ez a kérdés. A középosztálynak elviselhetetlen társadalmi terheit multhatatlanul orvosolni kell. A tisztviselő-osztály minden vonalon azt emlegeti, és, tegyük hozzá, joggal emlegeti, hogy a fizetésrendezés a tisztviselő helyzetét egyáltalában nem javította. Mert a mivel a tisztviselő ma fizetésben többet kap, azt az évek során át ijesztő mérvben felnövekedett drágaság következtében nemcsak ki kell adnia, hanem a megjavított fizetésű tisztviselőnek ajtaján minden hónap második felében már a deficit réme jelentkezik. Egészséges szociális helyzet csak úgy teremthető, ha minden ember igényeit redukálja, másrészt ha legalább az élet fentartására szükséges táplálékok mai, hallatlan beszerzési árait olcsóbbá teszik.

Ennek pedig sok módja van. De minden mód odavezet, hogy a hatóság lépjen föl kezdeményezőleg. Igen is kívánjuk, hogy a hatóság ne az akták tömkelegének szapora végzésében, a melyet egyébként a maga fontossága szerint méltatunk, merítse ki erejét, hanem tegyen kezdeményező javaslatokat a piacz olcsóbbtételére, városi üzemek létesítésére a közgyűlésnek. A közgyűléstől pedig elvárjuk, hogy magasabb köztekintetek lebegjenek szeme előtt: a közlakosságnak érdeke, midőn ilyen, szociális ízű kezdeményezések történnek. Nem kevés irigységgel látjuk, hogy az utóbbi években városaink egyrésze e téren milyen sikeres működést folytat! Csak látnunk kell azt, hogy egy-egy város milyen kedvezményekkel nyeri meg a nagyobb gyári vállalkozókat arra, hogy gyárukat az ő városukban létesítsék. Nálunk e tekintetben nem ébredtünk föl. Pedig a munkaalkalmak gyarapítása a legjobb orvosság arra, hogy az élet mai nyomorúságaiból kimenekedjünk.

Nyilt-levél

tek. Saly Győző úrhoz, Eperjes szab. kir. város rendőrkapitányához.

Mélyen tisztelt Uram!

Nem interpelláció, nem is támadás a czélja jelen szerény soraimnak. Hiszen uraságod nekünk, mióta a város közrendszetének élén áll, ezerszeresen megmutatta, hogy tud tenni; hogy még azzal a, kevés és rosszul fizetett, helyesebben csak alamizsnával dotált rendőrséggel is tud rendet fentartani; le tudta szállítani a közbiztonság terén még nem oly régen is történt kihágásokat a minimumra. S miért soroljam fel a többi is? Hiszen tények ezek, melyeket édesmind-

AZ «EPERJESI LAPOK» TÁRCZÁJA.

Versek.

Írta Somogyi Imre.

Csillagsors.

Egy kóbor csillag fut át az égen,
Kigyúl s elévve
Lehull az éjbe...
E csillag sorsa — úgy tetszik nekem —
Bús életemnek
Hú mása, képe.

Az éghez én is, hogy közel jártam,
Vad lángra gyúltam
Izzóan égve;
De szint' kiégtem s üszökre váltam,
Lehullok sirom
Bús éjlelébe...

Kit megdalolnak...

Kit megdalolnak, az arca rózsás,
A ki dalol, az halovány,
A ki dalol, — az egy poéta,
Kit megdalolnak, — egy leány.

Kit megdalolnak: kaczerán, folyton
Csak mások bókjain nevet,
A ki dalol: csupán ő érte
Virraszt át lázas éjeket...

Egy kérdés.

Írta egy leány.

Nem birtam aludni! Vágyam nem hagyott nyugton!
Erősen elhatározottam, hogy kielégitem; — fölkeltem.
Szeles idő volt; már kertünkben láttam, hogy hullámzik a Balaton. Leszaladtam a partra; még nem volt ott senki. Nem látott senki; csónakba ugrottam s izgatott evezéssel igyekeztem a nád mögé, mely eltakarjon. Egészen kimerültem, mire odaértem. Hisz' úgy siettem, mintha menekültem volna valami elől; mintha rém üldözött volna, valami rémes, gyűlöletes! Az élet, az kergetett, az, az a rémes, gyűlölt valami. Ettől siettem; siettem elhagyni az életet, az embereket, végkép, búcsú nélkül, s nem fájt, sőt megkönnyebbülést okozott az elválás!

A nád mögé érve, elhagytam az evezést. Lenéztem, mintegy szerelmesen, a vízbe, a szép kékes-zöld, csobogó, ringó hullámokba, s kimondhatatlan vágy fogott el: belevetni magam. Utoljára még kicsit gondolkodni akartam, mérlegelni helyzetemet. Lefeküdtem a csónakba, fejemet a padra hajtottam, s, emlékszem, rég nem érzett nyugodtság, szinte, mondhatnám, lelki béke, boldogság uralkodott rajtam. Boldog voltam teljes magányomban a lágy hullámok ölné, s boldogított az a tudat, hogy íme, vágyaimat, régi, erős vágyamat kielégíthetem, csak föl kell állnom, s belevetnem magam egy ugrással a jobb világba. Éreztem, hogy nincs czélja életemnek, nem hív vissza semmi; s azt is éreztem, hogy többé nem vagyok képes a szenvedésre, hogy nincs is más út számomra, mint a halál. Nem hí vissza az életbe semmi, s viszont tudom, nem is sajnál majd engem

senki; hisz' nem voltak barátaim, nincs senki, a kihez lélekben közel állottam volna. A köteles gyász elmúlik, a közvélemény, mely, tudom, azt mondaná, hogy abnormis lelkiállapotban követtem el az öngyilkosságot, mert hiszen a mai felfogás szerint találhat-e éspeszű ember boldogságot a halálban? — a közvélemény lecsitul, s én nyugszom ott lenni, a szép kék víz fenekén a puha iszapban, megszabadulok ettől a czéltalan szenvedéstől!

Elgondolkoztam afelett, hogy vajjon csak énvelem szemben ily mostoha a sors, másoknak jobb az életük? Ez a kérdés arra késztetett, hogy megfigyeljem a különböző existenciák életét! Milyen is a gazdagok élete? Van-e czélja életüknek, vagy van-e nekik örömük az életben! Vajjon mi! Az a bőség, a mit mi nagyuraknál, gazdagoknál boldogítóknak és irigylésreméltónak képzelünk, az nekik, a megszokás által, bizonyára nem okoz örömet! S éppen a tömeg ezen irigysége által nem szüntelen memento mori-e az életük? Mi kötheti az élethez a gazdagokat?

Mi, középosztály, görnyedünk az élet terhe alatt, görnyedünk s mégis küzdünk, s milyen hévvel küzdünk a megélhetésért! Pedig mi örömlünk van?! Az, hogy minden hetedik nap vasárnap, s ilyenkor jobb ebédet kapunk, vagy hogy néha színházba megyünk?! Igaz, pillanatnyi élvezetet nyújt, de ha összevetjük a küzdelemmel, a szenvedéssel, a mi többi időnket kitölti, emennek túlsúlya nem semmisíti-e meg azt!? Érdemes ezért küzdeni? Küzdünk, hogy pénzt kapjunk, a pénz megkapása örömmel tölt el bennünket, s nem gondoljuk meg, hogy hiszen egész életünket fölemeszi a pénzért való küzdelem; s az a pénz is csak arra jó, hogy

nyájan tudunk, s alig van ember a városban, ki ezt el nem ismerné; s így az én gyenge és illetéktelen tollamból eredő dicséretre nem szorult. . . Hanem igenis az emberszeretet, a samaritánus-cselekedetek iránti vallási és emberi kötelességből folyólag kényszerítve érzem magam, hogy a vasárnap, szept. 26-ikán, este történt brutalitást becses figyelmébe ajánjam — a nyilvánosság előtt —, mert ez nem privát-, hanem a társadalom ítélete alá eső közügy. . .

A mondott napon délután 5 óra után a vasúti állomáson a kassai vonattal Bárkányné nevű úrnő érkezett meg cselédjével, a ki mintegy 35—40 éves parasztszöly. . . Az úrnő kocsin hajtatott be a városba, cselédje pedig, jókora nagy batyuval a hátán, mely elég nehéz is, mintegy 30—40 kgr. lehetett, elindult a gyalogúton a városba. . . (Nem tudom, nem lehetett-e volna a már ügyis pénzbecserülő bérkocsin a batyut és cselédet is elhelyezni; ez nem tartozik reám.) Az asszony, — lehet, hogy a nagysúlyú batyu, lehet, valami más reflexió következtében, egyszerre, hirtelen összeesett a gyalogutat a pályaudvartól elkerülő lézkerítés alatt s jögről. Erre többen összecsiszultunk. Eleinte azt hittem, hogy talán alkoholikus gyöngeség lepte meg, de jobban szemügyre véve a beteget, észrevettük, hogy hirtelen *baloldali szélhűtés* érte.

A szolgálatban levő rendőr — sajnos, száma nem volt (nyilván a budapesti vitéz kollégáktól tanulták, hogy a számot jó levenni) — nagybölcsen elővette noteszét, s írt . . . ad infinitum, s be akarta kísélni, mint részeg. . . Többek tiltakozása után telefonált kocsira. . . nem éppen selyemkeztűvel kezelvén az ügyet. . . Össze is jött három rendőr. . . Ez $\frac{3}{4}$ -kor történt. Vártunk hűsöget, s a mennyire tudtuk, tűrhetőbbé tettük a szerencsétlen beteg helyzetét. . . Az idő elmúlt, már $\frac{3}{4}$ 7 óra volt, s a szegény, bizonyára elég súlyos beteget ott hagyták a földön fekve, majd ülve. . . Éppen a telefonhoz siettem, orvosi segítséget kérendő, midőn megjött a mentőkocsi rázós városi bricska képeben. . . Ekkor már nem bírtam uralkodni magamon s erőlesen kérdeztem meg a rendőrtől, hogy miért nem kért mentőkocsit? . . . Válasz adta, hogy ő telefonálta, hogy súlyos baleset történt, s hogy mentőkocsit nem, hanem a bricskát küldték, erről ő (a rendőr) nem tehet. . . Hát ez igaz! Hanem, szeretettel kérdelem, mire való a városnak a mentőkocsi? S a telefonbeszélgetést átvevő közeg — ki intézkedett is — miért nem küldte a mentőkocsit? Igaz, reggel aztán illetékes forrásból azt tudtam meg, hogy a mentőkocsi *javítás alatt* van s csak egy van; tehát azt igénybevenni nem lehetett. Hát jó! De most méltóztassék elképzelni: a baloldali gutaütést szenvedett, valószínűleg (?) súlyos beteget föltették a rázós bricskára, melynek hátulsó ülése ki volt véve, de a kocsinban egy szál nem sok, de annyi szalma sem volt, hanem

a pusztá deszkára fektették a rendőrök, s így hajtatott be vele a városba!

No hát, kérem alázattal, ez már mégis csak több a semminél! És különös — orvost a baleset színelhelyén fölfedezni nem bírtunk. Kérdem teljes tisztelettel:

Ha van mentőkocsi, akkor valószínűleg — a dolog veleszületett — orvos is van? Ha pedig *mentőkocsi* és *inspekciós orvos* is van, miért nem vonulnak ki az ilyen balesetnél?

Mert, szerény nézetem szerint, s talán nem szarvasokoskodás (deductio ad absurdum) e nézet: a mentőkocsi balesetek alkalmával használható . . . ha pedig balesetről beszélünk, a «baleset» szóból, vagy szóban az *orvosi segítség* szüksége befoglaltatik.

Acceptálom azt is, hogy a mentőkocsi javítás alatt van, de úgy értesültem, hogy már hosszabb ideje, hogy javítják, vagyis nem javítják! Talán az ilyen fontos vehiculumot express kellene javíttatni, nem pedig napokig-hetekig vártni a balesethez okvetlen szükséges szerelvényre? Avagy talán addig — ha az illető iparosnak úgy tetszik — balesetnek történnie nem szabad? Ki felelős ezért?

Vagy — hagyjuk a mentőkocsit — ha már azt bárkinék a hibájából, hanyagságából nem lehetett igénybevenni, miért nem tettek a bricskába hordágyat vagy legalább kis szalmát? Szalma csak van a városi majorban?

Fellázadt bennünk a vér, látva az ilyen méltatlanságot, embertelenséget!

Mélyen tisztelt kapitány úr!

Az emberi, felebaráti szeretetből kifolyólag kérem, tiltsa be az ilyen eljárást.

Alázatos szolgája *Guseó Ferencz.*

Felelet a Mikó—Bulissa-féle válaszra.

Írta *Reményik Lajos.*

Az EPERJESI LAPOK okt. 3-iki számában «Szemelvények Mikó—Bulissa Sárosvármegye földrajzából» című alatt közreadott ismertetésemnek (és nem bírálati) az volt a célja, hogy az állami és egyházi tanügyi hatóságok figyelmét idejekorán felhívjam azokra a félzségségekre, hibákra, melyek a nevezett tankönyv minden lapján elég sűrűn találhatók. Kimutattam, hogy ez a mű a mi vármegyei iskolai viszonyainknak, a 8—9 éves gyermek lelki fejlettségének, felfogó-képességének, rossz magyarsága, érthetetlen meghatározásai, terjedelmes és kuszált mondatai miatt, meg nem felel. Nekem ehhez éppoly kétségbevonhatatlan jogom volt, mint bármely más tanügyi embernek, a ki csak némileg is szíven viseli a tanügy érdekét. Ezt talán fölösleges bizonyítanom.

Jóllehet, a tankönyv tárgyilagossá ismertetése mellett, a szerzők érzékenységét is érintettem, de mentségemül

Mi volt ez a hatalom, ez az emberfölötti erő, mely még erősebb volt, mint meghalási vágyam, mely visszatartott az életben; mi volt ez a hatalom? Az élet utáni vágy? nem, az biztos, hisz' nincs ott számomra semmi csaló, hívó! De hát mi hozott vissza!? Nem, nincs örömem; de, mint Eötvös mondja, minden öröm nélkül élhetünk, de minden remény nélkül nem! Tehát engem is valami öntudatlan reménység tartott meg, valami nagy sejtélem, talán az Isten?! Ez az Isten? Ez a hatalmas erős kéz, mely mellett hónapok óta erősödő meghalási vágyam eltörpült, ez a megfoghatatlan hatalom az Isten? Ő volt, a ki nem engedett meghalni, s mintegy érezte velem a tett pillanatában, hogy bűn, óriási bűn az öngyilkosság, hogy ezt nem szabad tennem: ez a hatalom a lelkiismeret szava, az Isten bennem?

S ezek után nem volt más út, vissza, haza! De előbb leültem, kinyugodni néhány percig ezt a nagy lelkiküzdelmet!

S azután evezni kezdtem! Nem is néztem körül, csak a merre ösztönszerűleg gondoltam, hogy hazajutok, azt az irányt vettem. Mégis, körülnéztem, s akkor vettem észre, hogy egészen ismeretlen helyre sodortak a hullámok. Szinte megfagyott ereimben a vér, úgy megijedtem. Csak az ár irányja, s a tihanyi félsziget távoli ködös silhouette-je segítségével tudtam magam tájékoztatni s a jó irányt megtalálni! De miért ijedtem meg? Hisz' legrosszabb esetben is csak halálom lenne a vége, pedig ez volt legfőbb vágyam! Így megváltoztam volna egyszerre? S mi adta karjaimba azt az emberfölötti erőt, evezni oly sokáig s ár ellen? Miért kíváncsítottam vissza a partra, mi hozott vissza az emberek közé, kiket úgy gyűlölök, s kikben annyira csalódtam! Mi tartott vissza az öngyilkosságtól, s mi kényszerít a küzdésre, szenvedésre, kínlódásra? Mi ez az emberfölötti hatalom?!

szolgáljon az a, számtalan ok, melynek sugallata alatt soraim íródtak. Ezen okok közül a legnyomósabb az, hogy a szerzők, még mielőtt tankönyvük a sajtót elhagyta volna, és a kritikát kiállotta volna, kör- és magánlevelekben nagy garral hirdették, hogy az egyházi főhatóságok ennek iskolai használatát kötelezőleg elrendelik. A tisztességes verseny ugyan nem árt, de a hibáktól nyüzsgő, pártfogók által támogatott tankönyv a közoktatásügynek előnyére nincsen.

A hangnem, a mely íráson végigvonul, nem hangulateltés szándékából volt intonálva, hanem csakis a könnyebb megértés céljából. Másik okom abból a szememre vetett diaktartási ügyből ered, melyre legjobban különösen *Bulissa* kartárs emlékezhetik. 1904-ben és az előtte való években tényleg 22 diákom volt, kiket azonban lakáson nem üzletszerűségről tartottam, hanem, főhatóságom intézkedésére, ezeknek felügyelője voltam, lévén az intézeti künnlakás. Ekkor történt, hogy a *Mikó—Bulissa-féle szövetség egyik végzett diákomat*, állami iskolába való kineveztetés kecségtetésével, *az ev. vallásról a róm. kath. hitre áttértette*. A fiatal ember tényleg kapott is állami iskolát, s jelenleg is itt működik Sárosvármegyében, Mikó és Bulissa urak nagy öröme. Ezen tapasztalat méltán azt a benyomást keltette föl lelkemben, hogy földrajzunk is a felekezeti szempontjából írták. Ezt bizonyítja az a körülmény is, hogy csak a róm. kath. és a gör. kath. egyházi főhatóságok támogatását kérték ki; a többire ellenben ügyet sem vetettek. Számításuk nem is rossz, mert vármegyénk iskoláinak nagy része róm. kath. és gör. kath. A ki erre építve ír tankönyvet, az elfogulatlan író nem lehet s az ilyennek jó földrajzot írnia nem lehet. Ennek jegyében született meg és indult tehát útjára a *Mikó—Bulissa-féle földrajz*. Hogy meddig fog élni, azt tartalma mutatja.

Szemelvényeim indokoltak voltak; a ki valamely tankönyvnek hibáit, hátrányait akarja feltüntetni, az csak nem fogja a helyes dolgokat bemutatni.

Panaszkodnak végül, hogy csak egyes szavakat, mondatokat szögeztem le. Megnyugtatóskokra, íme, egész szakaszt idézek: «*Eddig, ha a szabadban szétéztünk, láttuk, hogy a Föld fölülete sík is, emelkedett is; sok állat, növény van rajta, víz folyik és sok minden tünt ott szemünk elé: De onnan az iskolába jöttünk vissza, és itt azt akarjuk, hogy a mit ott láttunk, itt ne csak beszéljünk róla, hanem lássuk is. Mit gondoltok, lehetséges ez?*»

Vegyétek elő azt a tanulmányos játékszert, a melyet szülőitektől talán karácsonyra kaptatok: ez a kő- vagy fa-épitőkocka.

Rakjunk ki ebből egy épületet, a mely iskolánk alakjával megegyezik: esszel iskolánkat kockában ábrázoltuk, csak hogy sokkal kisebb alakban, mint a mekkora az iskola.

2. *Még képen, fényképen és rajzban is ábrázolhatjuk az iskolát, csak hogy akkor nem foghatjuk meg az iskolának egyes részeit. Itt az ábrázolás síkon, azaz lapon történt, még pedig kisebbítve. Az iskola alakja azonban teljesen hasonlít ahhoz, a melyet a kép mutat.* (Lásd 5. old. IV., «Ábrázolás» fejezetét.)

A jó tankönyv szerkezete arról ismerhető meg, hogy abban a tanító magyarázata rövid, de tartalmas mondatokban van kifejezve. Az oktató-forma a tanuló szájába nem való; azért van a tanító, hogy ne kelljen a gyermeknek a szövegen fejtő törnie, hanem az iskolában lássa, vagyis érzékelje azt, a mit a holt betű mond.

Ebben a szakaszban nem a tanítóval érzékelnek, hanem a tanuló szájából jön az, a mit a tanítónak kell tennie, mondania.

Ebben a szakaszban a helytelenségek egész sorát látjuk. Először: a Föld (*így írva, mint egységes égitest magyarázható*) a szabadban sem nézhető át egy látókörön belül egyszerre, hanem egy darabja a földnek. Helytelenség az is, hogy egy látókörben sok állatot, növényt, víz folyását és még sok mindent észlelhessen. Egyik álláspontban láthat fákat, másokban falut, várost, harmadikban folyót, hidat stb.

A más-más álláspontból szemlélt látókörök összege adja a lakóhely fogalmát, a mely nem egyéb, mint az a község, a melyben az iskola van s annak környéke, a középponttól 22 km. hosszú sugárral körülkerítve. Egy ilyen sugárral körülzárt területen pedig még nem tapasztal annyit, a mennyit a szerzők kimutatnak. Az első és második kikezdésben a szerzők ígérnek, hogy a *szabadban* látott sok mindent megépítik a talán karácsonykor kapott kő- vagy fa-épitőkockáival; de a vége az, hogy csak az épület alakja lesz látható. Elmarad a sok állat, növény, víz, szóval minden.

A figyelmes olvasó azonnal rájön, hogy ez a szakasz merőben érthetlenség és czéltalan kapkodás.

Ehhez hasonló a 9. oldal első kikezdése: «*Ha a papírost függőlegesen tartjuk, bármelyik ponttól fölfelé északnak, lefelé délnek, jobbra keletnek, balra nyugat-*

erőt adjon a testnek, mire?! További kínos küzdelemrel! Vagy más ember ezt nem érzi, erre nem gondol, vagy nem érintik oly mélyen az igaztalanságok, a mik léptenyomon üldözik; más embernek csak az öröme van talán érzéke? S olyanra, mint én, azt mondják, Schopenhauer hatása alatt elsötétült érzékei vannak? Én az ellenkezőjét érzem, engem nem Schopenhauer keserített el, hanem az élet s annak elfogulatlan megítélése! Mi ad tehát erőt a középosztálynak a küzdelemre, mi tartja életben?!

S a koldus! Miért élnek a koldusok? Miért nem szabadítják meg magukat az élettől, mikor ez oly sokkal könnyebb lenne, mint a koldulás! Miért küzdenek, miért koldulnak, hogy életüket, szenvedésüket még meghosszabbítsák? Öröm az nekik, ha egy-egy krajczárt kapnak, s még a kutyák is megugatják? Mi, mi az az emberfölötti erő, mi életben tartja őket? Mi az?!

Nem, nem érdemes élni nekem sem, hisz' mindezen mérlegelések után is érzem, hogy nincs célja az életnek, nincs célja életnek, mert énnekem az nem öröm, a minék más örül, nem boldogság, a mi mást boldogít! Miért kínlódom, mikor oly könnyű a meghalhatóság? Felálltam, «eh, mit; félpercznyi vergődés, és vége» — s neki akartam magam vetni egy nagy hullámnak, — erős kéz megragadott, lábaimat nem bírtam megmozdítani, mintha a csónakba láncoztak volna!

«Pedig akarok, akarok meghalni, nem kell az élet, nem akarok újra visszatérni az emberek közé s újra elkezdni a szenvedést az igazságtalanságok miatt! Nem akarok élni, ereszt el, Te kéz, meg akarok halni; érted? akarok! Ki vagy Te, ki engem ebben meg mersz akadályozni; ki az, aki meg akar tartani az életnek, a ki itt, az élet határán gondoskodik felettem, ki, ki az, a ki ezt meg tudná s meg tudja tenni, a ki visszavezet élni, küzdeni, s talán boldogulni! Lelkem, testem vágyódik a halál után, követeli azt s, íme, szembetalálkozom óriási ellenérővel, a ki meggátol ebben, hatalommal, melyet eddig még nem ismertem!»

nak meggy
világtajak
van itt k
János ura
foglalkoz
kéjgáz. M
«kéjgáz»
a szerzők
roson net
Végül
még nem
széles, tá
nevezésük
két ház-s
yevők és
által bezz
rozása is.

A ha
megyebe
a megfele
eső, jéges
adatokat
III-ik osz
is ez az o
számol. A
pl. Caraff
Ezektől
tikai, sem
Ezért va
bizakodot
Ezt m

A keres

(i) A
Kormány
vető vált
A képvis
szelét. Ta
választás
felolesztás
képviselő
a mikor
országgy
táznak, a
még nehi
való az a
melylyel
körlevél,
Az
elnöksége
választás
szok nélk
ban figye
és iparos
erőre jut
lenségébe
közzel ig
multban
hogy az
képviselő
rámutat
lés elnök
állapítja
tármogató
érdemeké
küldtek l
ezekben a

Míg
osztály n
sége mel
országban
tisztas ke
forrasztja
féle keres
tént ezirá
beterjeszt
történt v
az sem s
kezdték
egyoldalt
a szöveth

Az a
kedővilág
kinyitotta
tudtak va
látták, ho
látták, ho
a mikor
kontinget
lisan: ez

nak megyünk, és a fővilágítást között vannak a mellévilágítást. Mint együvé tartozó, két különböző gondolat van itt kifejezve. Bocsánat a hasonlatért, de a Nagy János uram czégtáblája jut eszembe, a ki így iratta föl foglalkozását: *Nagy János férfi és női lábbeli készítő-kéjgáz*. Mikor megkérdezték, hogy minek iratta föl a «kéjgáz» szót, azt felelte rá: «Mert az szép szó». Talán a szerzők is így vannak a mellévilágítással? A papíron nem lehet menni.

Végül még néhány meghatározást idézek, de ezzel még nem merítettem ki a tankönyv összes hibáit: «*A szélis, tagos és rövid utcát: piacnak vagy térnek nevezük. Az utca se nem piac, se nem tér. Az utca két ház-sor közötti üres hely; a piac vásárra összegyűlt vevők és kínálók összessége, a tér pedig több utca által bezárt terület. Helytelen a köz, az út meghatározása is.*

A havasok és tűzhányók fölemlítése nem Sárosvármegyébe való; azokat a tanuló a IV. és V. oszt.-ban a megfelelő helyeken ismeri meg. Nem tiszta a felhő, eső, jégeső és a hó meghatározása sem. A statisztikai adatokat és az évszámokat, ha ezeken felül vannak, a III-ik oszt. tanuló fel nem fogja, s a Tanterv szerint is ez az osztály csak az 1—1000-ig terjedő számkörben számol. A történeti hűség sem fedti az igazságot. (Lásd pl. Caraffát.)

Ezekben kimutattam, hogy tankönyvük sem didaktikai, sem pedagógiai szempontoknak meg nem felel. Ezért vagyok tehát én «magántudós», «önhitt», «elbizakodott», «hetyke» stb., s «ezért fogok nagyot esni»? Ezt majd megmutatja a jövő.

A kereskedők és iparosok szervezkedése a képviselőválasztásokra.

(i.) A politikai helyzetben teljes a bizonytalanság. Kormányunk lemondott és úgy lehet, nemsokára alapvető változások fognak bekövetkezni közéletünkben. A képviselőválasztásoknak szinte már lehet érezni a szelét. Talán már a jövő hetekben kírja az új képviselőválasztásokat a megalakuló kormány. De a ház feloszlása nélkül is itt az ideje, hogy beszéljünk a képviselőválasztásokról, mert idestova eltelik az idő, a mikor természetes halállal ér véget ez az emlékeztető országgyűlés. Küszöbén állunk tehát a képviselőválasztásnak, avagy csak az utcájára fordulunk be: ma még nehéz volna megmondani. Mindenesetre helyénvaló az a bölcs előrelátás és óvatos körültekintés, a melylyel foglalkozik a bekövetkező választásokkal egy körlevél, melynek egy példánya a kezünkbe került.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés elnöksége figyelmezteti a levélben kerületeit a képviselőválasztás eshetőségeire. Frázisok nélkül, siránkozó panaszok nélkül, de a rövidségénél fogva annál megkapóbban figyelmezteti az O. M. K. E. az ország kereskedőit és iparosait, hogy a kereskedelemellenes irányzat ismét erőre jutott és ennek főoka a kereskedők szervezetlenségében rejlik. A kereskedők, a kiknek helylyelközel igen nagy súlyuk van a választások körül, a multban nem szereztek semmi biztosítékot arra nézve, hogy az általuk támogatott jelölt tolmácsolni fogja a képviselőházban jogos és igazságos kívánságaikat. De rámutat az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés elnöksége egy másik flagrans körülményre. Megállapítja, hogy a kereskedelem ellen irányuló feladatok támogatásában olyan képviselők szereztek maguknak érdemetek nagyszámmal, a kiket városi kerületek küldtek be a parlamentbe. Pedig nyilvánvaló, hogy ezekben a választók jelentékeny zöme kereskedőkből áll.

Míg a szomszédunkban a kereskedő- és iparososztály már tudatára ébredt annak, hogy szervezetlensége mekkora ártalmára válik ügyének, míg Németországban már megalakult a Hansabund, a mely régi, tisztes kereskedelmi hagyományokat megújítva, egybeforrasztja a képviselőválasztások előtt az ország mindenféle kereskedőit és iparosát: addig minálunk alig történt ez irányban valami. Minálunk egészen az adóreform betervezéséig a kereskedők közömbösen nézték bármilyen történet velük, bármit határoztak az ő ügyeikben. Még az sem sarkalta őket komolyabb ellenállásra, a mikor kezdtek észrevenni, hogy az agrár befolyás alatt álló egyoldalú parlament existenciájukat is megtámadta a szövetkezetről szóló törvényvel.

Az adóreform fordulópontot jelent a magyar kereskedővilág gondolkodásában. Ezek a törvények végre kinyitották a szemüket azoknak, a kik eddig nem tudtak vagy nem akartak látni. A mikor a kereskedők látták, hogy a reform lényeges megterhelésüket tervezi, látták, hogy inkvizitori szigorúsággal lépnek fel ellenük, a mikor látták, hogy az ő adójukat minimálisan kontingentálják, a földbirtokos adóját ellenben maximálisan: ez a sok igazságtalanság, ez az egyenlőtlen el-

bánás arcukba kergette a vért és belátták, hogy ez a helyzet egyenesen lealázó. A kereskedőknek ez az elkéseredett hangulata egyre nyomatékosabban nyert kifejezést azokon a gyűléseken, a melyeket az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés az adóreformelleni küzdelemben rendezett az ország különböző vidékein. Egyre-másra szólaltak fel a legtekintélyesebb, máskor oly békeszerető kereskedők, és szenvedélytől elragadott hangon fakadtak ki a képviselőház kereskedelemellenes irányzata ellen. Nem egyszer hangzott el, tőlünk nem is olyan messze, az a szemrehányás, hogy éppen az a képviselő, a ki megválasztását a kereskedő-voksoknak köszönheti, a leggyűlöletesebben támad a kereskedő-érdekek ellen, mikor a parlamentben felszólal vagy szavaz.

Ha a kereskedők végre szervezkednek, azon csak örvendeni tudunk. De ez még nem adta volna kezünkbe a tollat, ha nem éreznék át, mennyire van egybeforrv a kereskedőknek emez állásfoglalásával az összes városi polgárság érdeke. Mert elvégre tisztában kell lennünk azzal, hogy az intézmények egész sorozata azonossá teszi a kereskedők és iparosok érdekét az összes városi polgárok érdekeivel. A kereskedők elnyomása a másfoglalkozású lakosok megrövidítésére vezet. Városaink kulturális fejlődése nem a mezői birtokán lakó, egyébként bármily derék földműves- vagy földbirtokos-család érdeme, hanem azoké a kereskedőké, iparosoké, a kiknek existenciája a város-hoz van kötve. Ha adóval, szövetkezeti törvényvel, végrehajtási novellával elnyomórtja az ország a kereskedőit, akkor hamarosan azon veszünk majd észre magunkat, hogy egy sereg város, a melynek fejlődéséről annyit szeretnek prédikálni, egy emberöltő vagy annak a fele alatt visszasüllyed abba a falusi sorba, a honnan a Kossuthok és Széchenyiek izgatása tudta őket ügygyel-bajjal, nagynehezen felemelni. Itt az ideje, a legfőbb ideje, hogy a képviselőválasztásoknál egyébről is essék szó, mint közjogi kérdésekről. Ez ország töméntelen bajának az a kúttorrása, hogy a mindennapi élet nagy kérdéseinek megoldására hivatással nem bíró egyének lépik el a parlamentet Szép korteszbeszédekkel ugyanis még nem lehet kielégíteni a gazdasági élet követelményeit. Ez a szervezkedés, az O. M. K. E. által kezdeményezett akcióz, ebben az irányban is változást fog hozni. Ha a kereskedők és iparosok érdekeik képviselésére szervezkedni fognak, bejutnak majd megfelelő számban kereskedők és iparosok is a parlamentbe, a kik tudással és hozzáértéssel viszik majd előre a közgazdaság életbevágó kérdéseit. Ezért megvan rá minden ok, hogy szimpátiával fogadjuk az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés akcióját és kíváncsian nézzük a további fejleményeket.

H I R E K.

— **Kinevezések.** A király *Ruszinó* Béla kassai járásbíró, a gálszécsi járásbíróhoz leendő áthelyezése mellett, a VII. fizetési osztályba sorozott járásbíróvá; *Mészáros* Pál kassai tsvzéki jegyzőt a girálty járásbíróhoz albíróvá; a vallás- és közoktatásügyi miniszter *Legányi* Ilona pillisszentkereszti állami óvónőt az eperjesi állami tanítónéközpont-intézet kisdudóvádjához a XI. fizetési osztályba mintaóvónővé; *Zsigmond* Irma okl. tanítónőt a zborói állami elemi iskolához rendes tanítónővé; Sárosvármegye főispánja dr. *Engländer* Emil ügyvéd, eperjesi és dr. *Zsembery* István ügyvéd, budapesti lakost, tiszteletbeli várm. tiszti főügyészekké; dr. *Holenia* Gyula városi tiszti főorvos, eperjesi és dr. *Mankovics* Rezső városi tiszti főorvos, bártfai lakost tiszteletbeli vármegyei tiszti főorvosokká; br. *Ghillány* József eperjesi lakost díjtalan vármegyei gyakornokká kinevezte.

— **Megbízás.** Az Eperjesi Kerületi Munkásbiztosító Pénztárnál október hó elsejétől kezdődőleg a pénztárnoki teendők ellátásával *Haász* Béla M., az eddigi ellenőr bizatott meg, míg nevezettnek helyét az újonnan megválasztott *Grünberger* Izso foglalta el könyvelő-ellenőr minőségben.

— **Véglegesítés.** A pénzügyminiszter *Spira* Armand kissebeni állami adóhivatali tisztet jelen állásában véglegesítette.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Nagy* Mária zborói állami el. isk. tanítónőt a bártfahelyi állami el. iskolához áthelyezte.

— **Csengey Gusztáv,** az eperjesi ev. theol. akad. tanára, «Izrael története» cz., nagyszabású művét november folyamán fogja kiadni.

— **Hymen.** *Ambrózy* Béla eperjesi bejegyzett divatárú-kereskedő október 3-ikán tartotta az itteni plébániái templomban esküvőjét *Bartossik* Ignác nyug. színeji körjegyző gyámleányával, *Várkeőy* Irmával.

Szuchy Emil gör. kath. végzett papnövendék eljegyezte *Mihalovich* József gör. kath. lelkész, szentszéki tanácsos leányát, *Lolát*, Sajószögedről.

Spanner Pál hentesmester (Eperjes) eljegyezte *Csont* Bertát (Szepesváralja).

Petrík Miklós püspöki iktató, gör. kath. egyházmegyei levéltárnok, képezdei tanár eljegyezte *Kubek* Annuskát.

— **Kitüntetés átadása.** Poprád város legutóbbi közgyűlésén Kovács István polgármester *Ambrózy* Ágoston nyug. p. ü.-őri főbiztosnak a király által, 40 évet meghaladó, hű és érdemes szolgálata elismerésül adományozott koronás arany érdemkeresztet ünnepélyesen átnyújtotta.

— **Halálozás.** *Krausz* István, a kissebeni áll. el. isk. igazgató-tanítója, okt. 7-ikén, életének 59-ik évében elhunyt.

— **Október 6-ikán,** a tizenhárom aradi vértanú kivégeztetésének immár 60-ik évfordulóján, Eperjes város közönsége ismét igazolta, hogy az elődök dicső tettei iránt lelkesedni tud, és emlékeket tiszteletben tartja. Reggel a róm. kath. és az evang. templomokban istentiszteletek voltak, d. e. 11 órakor pedig a Kollégium rendezte dísztermében szépen sikerült és nagy, előkelő közönség által látogatott ünnepélyét. A megjelentek közt voltak: Semsey Boldizsár, vármegyei köztestületben álló főispánja, Tahy József alispán és a Kollégium buzgó h.-felügyelője, Bánó Aladár vm. főjegyző, Bielek László vezérigazgató, Krayzell Aladár polgármester, Magyar József városi főjegyző, Korbély Géza és Liptai Lajos ev. lelkészek, Kribel Elek, Berzeviczy Szilárd, az 1848/49-es honvédek (Zemliner G., Janovitz J.), a tanári-karok tagjai, bájos hölgykoszorú stb. Az ünnepély a tanítónéközpont-intézet növendékei által *Becht* J. tanár vezetése mellett előadott gyászdallal kezdődött. Majd *Kárpáti* J. theologus-elnök sikerült megnyitó-beszédet mondott; *Dancs* A. főgimnáziumi tanuló Ábrányinak, *Victóris* L. theologus pedig Váradinak alkalmi költeményeit szavalták igen dicséretes, ügyes módon. Az ünnepi beszédet *Rochnitz* D. jogásztisztületi alelnök tartotta. A tartalmas, szép szónoklat teljes tettszére talált és méltó tapsokban részesült. Végezetül az ünnepély hatása alatt álló közönség a Himnuszot énekelte el.

— **Kazinczy-émlékünnep.** A Kassai Kazinczy-kör október 24-ikén, vasárnap, d. e. 11 órakor Kassán, a Schalkház-szálló dísztermében irodalmi emlékünnepel üli meg a magyar nyelv nagy reformátora, az eszméért mártíromságot is szenvedett Kazinczy Ferencz születésének százötvenedik évfordulóját. Az ünnepi beszédet dr. *Berzeviczy* Albert v. b. t. t., a Magyar Tudományos Akadémia elnöke mondja. A meghívókat dr. Takács Menyhért elnök és dr. E. Nagy Olivér főtákar bocsátották ki.

— **Az Eperjesi Rákóczi Kath. Kör** október 3-ikán évi közgyűlést tartott Zaborovszky Béla és Uhlarik Mátys elnöke alatt; igen számszerű és intelligens közönség jelent meg. *Zaborovszky* Béla elnöki megnyitójában a Kör főnállásának szükségességét és társadalmi feladatait vázolta. *Póta* László h. titkár előterjesztette évi jelentését a Kör 1908. évi tevékenységéről, mely szerint a Kör mindennemű feladatának sikerrel és eredménytelennel felelt meg. Az 1908. év folyamán a Kör 2 nagy-szabású hangversenyt, 1 nagy nyári táncmulatságot, 5 felolvasó- és zeneestélyt, 3 versenykuglizást rendezett. Az estélyek közül maradandóbb emlékek a Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök által tartott társadalmi előadás és a miskolci koszorús Daláregylet vendégszereplése. A Kör tagjainak száma 1908. év végén 521 volt. A pénztári jelentés felolvasása után tiszteletdíj következett. Egyhangulag újból megválasztottak: Elnökökké Zaborovszky B. és Uhlarik M., alelnökökké Magyar József és Rakovszky Elek, titkárrá dr. Baán Achill, kinek esetleges helyettesítésével Póta László bizatott meg; igazgatóvá Karsai Ernő; pénztárosá Gyuk József; könyvtárosá Hulyák Valér; ellenőrré Szemán István.

— **Szinészeink.** Íme, már a hatodik ciklus, hogy Szabados László szinagógát városunkban üdvözölhetünk. Őt idény zajlott le. Ezek tagadhatatlanul sok szép estének emlékét hagyták hátra. Voltak ugyan bajok is, de Szabados áldozatkészsége, törekvése szintén tekintetbe veendő. Kedvező hírlapi kritikák előzik meg jöttüket. Mindenütt, hol az új társulat bemutatkozott, a közönség teljes meglegedését vívta ki magának. Szeptember 1-jén kezdődtek az új szerződések. Szabados úgyszólván teljesen újjászervezte társulatát. A régiel közül alig maradt meg egypár (Fehér, Madas, Palotay, Jeszenszky, Földváry, Palotayné). Az új erők mind nagy színpadokról jöttek hozzánk. Így *Bándy* Rózi

nak megyünk, és a fővilágítják között vannak a mellékvilágítják. Mint együvé tartozó, két különböző gondolat van itt kifejezve. Bocsánat a hasonlatért, de a Nagy János uram czégtáblája jut eszembe, a ki így iratta föl foglalkozását: *Nagy János férfi és női lábbeli készítő-kéjgáz*. Mikor megkérdezték, hogy minek iratta föl a «kéjgáz» szót, azt felelte rá: «Mert az szép szó». Talán a szerzők is így vannak a mellékvilágítjákjal? A papíron nem lehet menni.

Végül még néhány meghatározást idézek, de ezzel még nem merítettem ki a tankönyv összes hibáit: «*A szél, tagas és rövid utcát: piacnak vagy térnek nevezsük. Az utca se nem piac, se nem tér. Az utca két ház-sor közötti üres hely; a piac vásárra összegyűlt vevők és kínálók összessége, a tér pedig több utca által bezárt terület. Helytelen a köz, az út meghatározása is.*

A havasok és tűzhányók fölemlítése nem Sárosvármegyébe való; azokat a tanuló a IV. és V. oszt.-ban a megfelelő helyeken ismeri meg. Nem tiszta a felhő, eső, jégeső és a hó meghatározása sem. A statisztikai adatokat és az évszámokat, ha ezeken felül vannak, a III-ik oszt. tanuló fel nem fogja, s a Tanterv szerint is ez az osztály csak az 1—1000-ig terjedő számkörben számol. A történeti hűség sem fedi az igazságot. (Lásd pl. Caraffát.)

Ezekben kimutattam, hogy tankönyvük sem didaktikai, sem pedagógiai szempontoknak meg nem felel. Ezért vagyok tehát én «magántudós», «önhitt», «elbizakodott», «hetyke» stb., s «ezért fogok nagyot esni»? Ezt majd megmutatja a jövő.

A kereskedők és iparosok szervezkedése a képviselőválasztásokra.

(i.) A politikai helyzetben teljes a bizonytalanság. Kormányunk lemondott és úgy lehet, nemsokára alapvető változások fognak bekövetkezni közéletünkben. A képviselőválasztásoknak szinte már lehet érezni a szelét. Talán már a jövő hetekben kitér az új képviselőválasztásokat a megalakuló kormány. De a ház feloszlása nélkül is itt az ideje, hogy beszéljünk a képviselőválasztásokról, mert idestova eltelik az idő, a mikor természetes halállal ér véget ez az emlékeztető országgyűlés. Készen állunk tehát a képviselőválasztásnak, avagy csak az utcájára fordulunk be: ma még nehéz volna megmondani. Mindenesetre helyénvaló az a böles előrelátás és óvatos körültekintés, a melylyel foglalkozik a bekövetkező választásokkal egy körlevél, melynek egy példánya a kezünkbe került.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés elnöksége figyelmezteti a levélben kerületeit a képviselőválasztás eshetőségeire. Frázisok nélkül, siránkozó panaszok nélkül, de a rövidségénél fogva annál megkapóbban figyelmezteti az O. M. K. E. az ország kereskedőit és iparosait, hogy a kereskedelemellenes irányzat ismét erőre jutott és ennek főoka a kereskedők szervezetlenségében rejlik. A kereskedők, a kiknek helylyelközel igen nagy súlyuk van a választások körül, a multban nem szereztek semmi biztosítékot arra nézve, hogy az általuk támogatott jelölt tolmácsolni fogja a képviselőházban jogos és igazságos kívánságaikat. De rámutat az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés elnöksége egy másik flagrans körülményre. Megállapítja, hogy a kereskedelem ellen irányuló feladatok támogatásában olyan képviselők szereztek maguknak érdemeket nagyszámmal, a kiket városi kerületek küldtek be a parlamentbe. Pedig nyilvánvaló, hogy ezekben a választók jelentékeny zöme kereskedőkből áll.

Míg a szomszédunkban a kereskedő- és iparososztály már tudatára ébredt annak, hogy szervezetlensége mekkora ártalmára válik ügyének, míg Németországban már megalakult a Hansabund, a mely régi, tisztes kereskedelmi hagyományokat megújítva, egybeforrasztja a képviselőválasztások előtt az ország mindenféle kereskedőit és iparosát: addig minálunk alig történt ez irányban valami. Minálunk egészen az adóreform betervezéséig a kereskedők közömbösen nézték bármilyen történet velük, bármit határoztak az ő ügyeikben. Még az sem sarkalta őket komolyabb ellenállásra, a mikor kezdtek észrevenni, hogy az agrár befolyás alatt álló egyoldalú parlament existenciájukat is megtámadta a szövetkezetről szóló törvényvel.

Az adóreform fordulópontot jelent a magyar kereskedővilág gondolkodásában. Ezek a törvények végre kinyitották a szemüket azoknak, a kik eddig nem tudtak vagy nem akartak látni. A mikor a kereskedők látták, hogy a reform lényeges megterhelésüket tervezi, látták, hogy inkvizitori szigorúsággal lépnek fel ellenük, a mikor látták, hogy az ő adójukat minimálisan kontingentálják, a földbirtokos adóját ellenben maximálisan: ez a sok igazságtalanság, ez az egyenlőtlen el-

bánás arcukba kergette a vért és belátták, hogy ez a helyzet egyenesen lealázó. A kereskedőknek ez az elkéseredett hangulata egyre nyomatékosabban nyert kifejezést azokon a gyűléseken, a melyeket az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés az adóreformelleni küzdelemben rendezett az ország különböző vidékein. Egyre-másra szólaltak fel a legtekintélyesebb, máskor oly békeszerető kereskedők, és szenvedélytől elragadott hangon fakadtak ki a képviselőház kereskedelemellenes irányzata ellen. Nem egyszer hangzott el, tőlünk nem is olyan messze, az a szemrehányás, hogy éppen az a képviselő, a ki megválasztását a kereskedő-voksoknak köszönheti, a leggyűlöletesebben támad a kereskedő-érdekek ellen, mikor a parlamentben felszólal vagy szavaz.

Ha a kereskedők végre szervezkednek, azon csak örvendeni tudunk. De ez még nem adta volna kezünkbe a tollat, ha nem éreznék át, mennyire van egybeforrtva a kereskedőknek emez állásfoglalásával az összes városi polgárság érdeke. Mert elvégre tisztában kell lennünk azzal, hogy az intézmények egész sorozata azonossá teszi a kereskedők és iparosok érdekét az összes városi polgárok érdekeivel. A kereskedők elnyomása a másfoglalkozású lakosok megrövidítésére vezet. Városaink kulturális fejlődése nem a mezői birtokán lakó, egyébként bármily derék földműves- vagy földbirtokos-család érdeme, hanem azoké a kereskedőké, iparosoké, a kiknek existenciája a város-hoz van kötve. Ha adóval, szövetkezeti törvényvel, végrehajtási novellával elnyomórtja az ország a kereskedőit, akkor hamarosan azon veszszük majd észre magunkat, hogy egy sereg város, a melynek fejlődéséről annyit szeretnek prédikálni, egy emberöltő vagy annak a fele alatt visszasüllyed abba a falusi sorba, a honnan a Kossuthok és Széchenyiek izgatása tudta őket ügygyel-bajjal, nagynehezen felemelni. Itt az ideje, a legfőbb ideje, hogy a képviselőválasztásoknál egyébről is essék szó, mint közjogi kérdésekről. Ez ország töméntelen bajának az a kúttörése, hogy a mindennapi élet nagy kérdéseinek megoldására hivatással nem bíró egyének lépik el a parlamentet Szép korteszbeszédekkel ugyanis még nem lehet kielégíteni a gazdasági élet követelményeit. Ez a szervezkedés, az O. M. K. E. által kezdeményezett akció, ebben az irányban is változást fog hozni. Ha a kereskedők és iparosok érdekeik képviselésére szervezkedni fognak, bejutnak majd megfelelő számban kereskedők és iparosok is a parlamentbe, a kik tudással és hozzáértéssel viszik majd előre a közgazdaság életbegrázó kérdéseit. Ezért megvan rá minden ok, hogy szimpátiával fogadjuk az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés akcióját és kíváncsian nézzük a további fejleményeket.

H I R E K.

— **Kinevezések.** A király *Russinkó* Béla kassai járásbíró, a gálszécsi járásbíróhoz leendő áthelyezése mellett, a VII. fizetési osztályba sorozott járásbíróvá; *Mészáros* Pál kassai tsvéki jegyzőt a girálty járásbíróhoz albíróvá; a vallás- és közoktatásügyi miniszter *Legányi* Ilona pillisszentkereszti állami óvónőt az eperjesi állami tanítónőképző-intézet kisdudóvádjához a XI. fizetési osztályba mintáóvónővé; *Zsigmond* Irma okl. tanítónőt a zborói állami elemi iskolához rendes tanítónővé; Sárosvármegye főispánja dr. *Engländer* Emil ügyvéd, eperjesi és dr. *Zsembery* István ügyvéd, budapesti lakost, tiszteletbeli várm. tiszti főügyészekké; dr. *Holenia* Gyula városi tiszti főorvos, eperjesi és dr. *Mankovics* Rezső városi tiszti főorvos, bártfai lakost tiszteletbeli vármegyei tiszti főorvosokká; br. *Ghillány* József eperjesi lakost díjtalan vármegyei gyakornokká kinevezte.

— **Megbízás.** Az Eperjesi Kerületi Munkásbiztosító Pénztárnál október hó elsejétől kezdődőleg a pénztárnoki teendők ellátásával *Haász* Béla M., az eddigi ellenőr bizatott meg, míg nevezettnek helyét az újonnan megválasztott *Grünberger* Izsó foglalta el könyvelő-ellenőri minőségben.

— **Véglegesítés.** A pénzügyminiszter *Spira* Armand kissebeni állami adóhivatali tisztet jelen állásában véglegesítette.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Nagy* Mária zborói állami el. isk. tanítónőt a bártfahelyi állami el. iskolához áthelyezte.

— **Csengey Gusztáv,** az eperjesi ev. theol. akad. tanára, «Izrael története» cz., nagyszabású művét november folyamán fogja kiadni.

— **Hymen.** *Ambrózy* Béla eperjesi bejegyzett divatárú-kereskedő október 3-ikán tartotta az itteni plébániái templomban esküvőjét *Bartossik* Ignác nyug. színeji körjegyző gyámleányával, *Várkeő* Irmával.

Szuchy Emil gör. kath. végzett papnövendék eljegyezte *Mihalovich* József gör. kath. lelkész, szentszéki tanácsos leányát, *Lolát*, Sajószögedről.

Spanner Pál hentesmester (Eperjes) eljegyezte *Csont* Bertát (Szepesváralja).

Petrík Miklós püspöki iktató, gör. kath. egyházmegyei levéltárnok, képezdei tanár eljegyezte *Kubek* Annuskát.

— **Kitüntetés átadása.** Poprád város legutóbbi közgyűlésén Kovács István polgármester *Ambrózy* Ágoston nyug. p. ü-őri főbiztosnak a király által, 40 évet meghaladó, hű és érdemes szolgálata elismerésül adományozott koronás arany érdemkeresztet ünnepélyesen átnyújtotta.

— **Halálozás.** *Krausz* István, a kissebeni áll. el. isk. igazgató-tanítója, okt. 7-ikén, életének 59-ik évében elhunyt.

— **Október 6-ikán,** a tizenhárom aradi vértanú kivégeztetésének immár 60-ik évfordulóján, Eperjes város közönsége ismét igazolta, hogy az elődök dicső tettei iránt lelkesedni tud, és emlékeket tiszteletben tartja. Reggel a róm. kath. és az evang. templomokban istentiszteletek voltak, d. e. 11 órakor pedig a Kollégium rendezte dísztermében szépen sikerült és nagy, előkelő közönség által látogatott ünnepélyét. A megjelentek közt voltak: Semsey Boldizsár, vármegyei köztestületben álló főispánja, Tahy József alispán és a Kollégium buzgó h.-felügyelője, Bánó Aladár vm. főjegyző, Bielek László vezérigazgató, Krayzell Aladár polgármester, Magyar József városi főjegyző, Korbély Géza és Liptai Lajos ev. lelkészek, Kribel Elek, Berzeviczy Szilárd, az 1848/49-es honvédek (Zemlinér G., Janovitz J.), a tanári-karok tagjai, bájos hölgykioszorú stb. Az ünnepély a tanítóképző-intézet növendékei által *Becht* J. tanár vezetése mellett előadott gyászdallal kezdődött. Majd *Kárpáti* J. theologus-elnök sikerült megnyitó-beszédet mondott; *Dancs* A. főgimnáziumi tanuló Ábrányinak, *Victoriss* L. theologus pedig Váradinak alkalmi költeményeit szavalták igen dicséretes, ügyes módon. Az ünnepi beszédet *Rochlits* D. jogásztisztületi alelnök tartotta. A tartalmas, szép szónoklat teljes tettszére talált és méltó tapsokban részesült. Végezetül az ünnepély hatása alatt álló közönség a Himnuszot énekelte el.

— **Kazinczy-émlékünnep.** A Kassai Kazinczy-kör október 24-ikén, vasárnap, d. e. 11 órakor Kassán, a Schalkház-szálló dísztermében irodalmi emlékünnepül üli meg a magyar nyelv nagy reformátora, az eszméért mártíromságot is szenvedett Kazinczy Ferencz születésének százötvenedik évfordulóját. Az ünnepi beszédet dr. *Berzeviczy* Albert v. b. t. t., a Magyar Tudományos Akadémia elnöke mondja. A meghívókat dr. Takács Menyhért elnök és dr. E. Nagy Olivér főtákar bocsátották ki.

— **Az Eperjesi Rákóczi Kath. Kör** október 3-ikán évi közgyűlést tartott Zaborovszky Béla és Uhlarik Máttyás elnöke alatt; igen szépszámu és intelligens közönség jelent meg. *Zaborovszky* Béla elnöki megnyitójában a Kör főállásának szükségességét és társadalmi feladatait vázolta. *Fóta* László h. titkár előterjesztette évi jelentését a Kör 1908. évi tevékenységéről, mely szerint a Kör mindennemű feladatának sikerrel és eredménnyel felelt meg. Az 1908. év folyamán a Kör 2 nagy-szabású hangversenyt, 1 nagy nyári táncmulatságot, 5 felolvasó- és zeneestélyt, 3 versenykuglizást rendezett. Az estélyek közül maradandóbb emlékek a Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök által tartott társadalmi előadás és a miskolci koszorús Daláregylet vendégszereplése. A Kör tagjainak száma 1908. év végén 521 volt. A pénztári jelentés felolvasása után tiszteletdíj következett. Egyhangulag újból megválasztottak: Elnökökké Zaborovszky B. és Uhlarik M., alelnökökké Magyar József és Rakovszky Elek, titkárrá dr. Baán Achill, kinek esetleges helyettesítésével Póta László bizatott meg; igazgatóvá Karsai Ernő; pénztárossá Gyuk József; könyvtárossá Hulyák Valér; ellenőrré Szemán István.

— **Szinészeink.** Íme, már a hatodik ciklus, hogy Szabados László szinagógát városunkban üdvözölhetünk. Őt idény zajlott le. Ezek tagadhatatlanul sok szép estének emlékét hagyták hátra. Voltak ugyan bajok is, de Szabados áldozatkészsége, törekvése szintén tekintetbe veendő. Kedvező hírlapi kritikák előzik meg jöttüket. Mindenütt, hol az új társulat bemutatkozott, a közönség teljes meglegedését vívta ki magának. Szeptember 1-jén kezdődtek az új szerződések. Szabados úgyszólván teljesen újjászervezte társulatát. A régiel közül alig maradt meg egypár (Fehér, Madas, Palotay, Jeszenszky, Földváry, Palotayné). Az új erők mind nagy színpadokról jöttek hozzánk. Így *Bándy* Rózi

énekesnő a pozsonyi, *Peéry* Ilus énekesnő a miskolci, *Verő* Ilona a kecskeméti, *Hollóczy* Ilona hős nő és *Tarnay* Lidia komika a székesfehérvári, *Ács* József a budapesti Vígszínház kötelekéből; *Martinék* Ilonka naiva pedig a színházakadémiáról, melynek jeles növendéke volt. Később a bemutatkozás a lehető meleg volt, minden egyes tag sikert aratott. Sokkal erősebbnek mondják a társulatot, mint volt. Négy énekesnő van és külön énekes naiva. Tenorista: *Telekán* Valér, a délvidéki színházakadémiáról (Lugos) jött. (A multban nagyon nélkülözött.) Terjedelmes, nagy hangja kellemes és magas. *Sugar* Gyula baritonista; meleg, érczes, tömör hangja van. Úgy az énekesnők, mint az énekesek a vidék elsőrendű erői. Az operettekben bőven leszünk kárpótolva az utolsó színi gyöngésége miatt. A drámai előadásokat némely kritika a pestiekkel mér össze jósság tekintetében. Az előadásra kerülő anyag is gazdagabb és jobb, mint a multban volt. Az operette-újítások között ott látjuk a szezon legsikerültebb dolgait: «Az erdőszéleány» rendkívül poetikus, «Az elvált asszony» hatalmas zenével, «Táncos huszárok», «A szép gárdista» kacagtató, szépenéjű operettek; nemkülönben: «Szerelmi keringő», «Vera-Violette», «A cigányország», «A bohém tanyá» elsőrendű zenei alkotások. A drámai művek közül mindazok, melyek a közelmultban, sőt még ma is oly frenetikus hatással kerülnek színre a budapesti és a kontinens nagy színpadain, műsoron vannak. «Forradalmi nász», «Hivatalnok urak», «A kivándorló», «A lilium», «Laczkovics kapitány» stb. — Okt. 18-án, hétfőn mutatkozik be a drámai személyzet «A bíboros»-ban, Parker világhírű színművében; kedden pedig az énekesek «A bőregér» operettben lépnek föl.

— **A tanuló-ifjúság létszáma** az eperjesi ev. Kollégium tanintézetében jelenleg (az 1909/10. tanév elején) a következő: a theológián 39, a főgimnáziumban 370 és a tanítóképző-intézetben 98. A jogakadémián, hol a beiratkozások teljesen még nem fejeződtek be, a hallgatóság eddigi létszáma 270. A koll. táptintézetben összesen 209 tanuló nyer olosón, részben pedig ingyen ebédet és vacsorát. Ezek közül theologus 31, joghallgató 40, főgimnáziumi tanuló 85, tanítójelölt 53. Az összesen 98 tanítójelölt közül csupán 9 a helybeli. A többiek közül 78-an a koll. internátusban, 11-en pedig magánlakásokban nyertek szállást. A koll. táptintézetben az ezidei oeconomus *Fábray* László theologus, széniorok pedig *Rochlits* Dezső joghallgató és *Victorisz* László theologus.

— **Városunk tisztviselőinek minősítése** tárgyában Eperjes város képviselő-testülete 1907-ben szabályrendeletet alkotott. Ebben valamennyi tisztviselőre, állásuknak megfelelő elméleti képzettséget írt elő. A régi tisztviselők közül többen sérelmesnek találták azt, hogy az új szabályrendelet hatálya reájuk is kiterjesztetett, s így ők az előmenetelben akadályozva vannak. Ezért is kérték, hogy ők az új szabályrendelet hatálya alól fölmentessenek. Az ügy — mely a minisztériumot is megjárta — hosszú vajadás után 1909. aug. 28-án került ismét a képviselőtestület döntése alá. A gyéren látogatott, nyári közgyűlés, szemben a szakosztály javaslatával, a polgármester indítványára a szabályrendeletet nemcsak a régi tisztviselőkre nézve, hanem a maga teljes egészében hatályon kívül helyezte. Ezen határozat a polgármester által felolvasott, teljesen téves miniszteri leirat hatása alatt keletkezett, melynek értelmében a városnak nem volna joga tisztviselőinek minősítését szabályoznia. A képviselőtestület új állásfoglalása a multhoz képest nagy hanyatlást jelent, mert tartathatlan az az állapot, hogy az olyan városnál, a milyen pl. Eperjes is, a polgármesteren, egy tanácsoson, az orvoson és ügyészen kívül bárki lehessen tisztviselője minden előképzettség nélkül, és így kétségtelen, hogy a törvény hiányait szabályrendeleti úton pótolni kell. Éppen ezért a képviselőtestületnek 45, tekintélyes tagja — a kikhez utóbb még körülbelül húszan csatlakoztak — az elharmadított határozat ellen felelőszóval élt, melyben egyrészt adatokkal bizonyították a miniszteri leiratban kifejezett felfogás téves voltát, másrészt kimutatták, hogy a minősítés szabályozása a város érdekében feltétlenül szükséges. Sárosvármegye állandó választmányja, okt. 8-iki ülésében, a felelőszóval, szótöbbséggel, máris helyt adott és a 11-iki várm. közgyűlésnek azt fogja javasolni, hogy város újabb határozata *feloldassék*, a közgyűlés az ügynek újabb *megfontolására* és új határozat hozatalára utasítsassék. Valószínű, hogy a vármegyei közgyűlés a felelőszóval szintén helyt fog adni. Kívánatos, hogy a vármegyei közgyűlésnek eperjesi tagjai a közgyűlésen nagy számban résztvegyenek.

— **Reformátusok adókövetése.** Az eperjesi Sáros-szépesi ref. egyházközség adókövetésére 1910. évi egyházi köztartozásairól szerkesztett összeírás és követési lajstroma elkészítettetett. Ez okt. 10—25.

napiján közszemlére lesz kitéve s azok a jelzett határidőben dr. *Tar* Károly, egyházközségi presbyternél (Árok-u 53. sz. a.) megtekinthetők. Esetleges kifogások, vagy észrevételek, illetve felelőszavak, az abaúji ref. egyházmegye esperesi hivatalához címelve, az eperjesi ref. egyházközségi presbyteriumhoz nyújtandók be.

— **Az eperjesi joghallgatók ismerkedési estélye** a Jogászkaszinó («Nemzeti szálloda» emelete) helyiségeiben okt. 4-ikén igen kedélyesen folyt le. Nagyszámú joghallgató s azonkívül theologusok is jelentek meg, s résztvettek Szutorisz Frigyes koll. igazgató, dr. Mikler Károly jogak. dékán s dr. Hebelt Ede és dr. Obetkó Dezső jogak. tanárok is. Több felkészítő is hangzott el. Az első *Antal* Pál jogásztisztületi elnök mondotta. Üdvözölvén a tanári-kar tagjait, az ifjúságnak — a 48-as ifjak példájára nyomán — a hazafiasságot és a lelkesedést ajánlotta figyelmébe. A tanárok közül *Szutorisz* Frigyes és dr. *Mikler* Károly mondtak általános tetszéssel fogadott és dörgő éljenzéssel többször közbeszakított, tartalmas beszédeket. A zenét *Gönczi* Elek bandája szolgáltatta. Később az ifjúság víg nótázásba kezdett, melynél többen (Földi Viktor stb.) mint ügyes szólóénekesek váltak ki. A rendkívül sikerült és barátságos összejövetel a késő éjjeli órákig tartott, s a megjelenetek a legjobb emlékekkel távoztak, újból meggyőződésről arról, hogy Eperjesen a jogászfjúság élete a nagyobb városok-, különösen a fővárosbelinél sokkal vonzóbb, barátságosabb s így kellemesebb.

— **Új czégek.** Az eperjesi kir. törvényszék a következő czégeket a czégjegyzékbe bevezette: «Goldmann és Politzer» téglagyárosok (Eperjes), úgy «Blück Dóra» divatárú-kereskedő (Bártfa). Ez utóbbi czégnek tulajdonosa Blüek Mózesné, czégvezetője Blüek Mózes.

— **Van-e már «2 perc» gyors-fésűtisztítója?**

— **Az Eperjesi Tanári-Kör** *Gömöry* János koll. főgimn. igazgató elnöke alatt, legutóbb megtartott ülésén az elnök örömmel üdvözölte a franciaországi tanulmányútról Eperjesre visszatért *Vujss* János kir. kath. főgimn. tanárt; elbűcsüzt a Kaposvárra áthelyezett *Varvasovszky* János kir. kath. főgimn. tanártól, a kör derék, buzgó tagjától s egyideig elnökétől. *Teltsch* Kornél koll. főgimn. tanárnak, a kör titkárnak az ülés a népszerű előadásoknak a mult évadban is igen sikerült rendezéséért köszönetet mondott. Ugyanő, előterjesztette a legközelebb megkezdendő felolvasások sorozatát, melyekre máris több kiváló erőt (pl. *Hodobay* Andor pápai praelatus, dr. *Négyessy* László, az Orsz. Középiskolai Tanáregyesület elnöke) megnyernie sikerült. A vallás-és közoktatásügyi miniszter a felolvasók díjazására a körnek 240 koronát utalványozott. A felolvasó-estélyek tiszta jövedelmét az eperjesi két főgimnázium tanulóinak kiránduló-alapjai közt egyenlő arányban felosztották. A kör elnökévé, a legközelebbi tanévre, egyhangulag *Vujss* Jánost választották meg.

— **Gallérok, kézelők** legszebben tisztítanak *Haltenberger* Béla gőzmosóglyarában, Kassa. Képviselve Eperjesen *Theiss* Ármin czég által.

— **Táncmulatság.** Az Eperjesi Rákóczi Kath. Kör november 7-ikén, vasárnap hangversenyyel egybekötött, nagyszabású táncestetélyt rendez.

— **A Máv. téli menetrendje.** A magyar királyi államvasutak vonalain és az általuk kezelt magánvasutakon október 1-jén a téli menetrend lépett életbe. Ez a nyári menetrenddel szemben a miniket közelebről érdeklő vonalakon a következő lényegesebb változásokat tartalmazza: A *debreczen-füzesabonyi* vonalon: A Debreczenből jelenleg reggel 4 óra 36 perczkor Füzesabony felé induló vegyesvonat már éjjel 2 ó. 58 p.-kor indítatik és Füzesabonyba, úgy mint jelenleg, d. e. 10 ó. 24 p.-kor érkezik. A Füzesabonyból délelőtt 11 ó. 33 p.-kor induló vegyesvonat Debreczenbe egy órával később, azaz este 6 ó. 44 p.-kor fog érkezni. — A *debreczen-szerencsi* vonalon: A Debreczen és Hajdúhadház között közlekedő, Debreczenből délután 2 ó. 20 p.-kor induló és oda este 6 ó. 34 p.-kor visszaérkező motorosvonat november 1-jén túl a téli évad alatt is forgalomban marad. — A *nagykároly-csapai* vonalon: A Csapáról jelenleg d. e. 10 ó. 43 p.-kor Nagykaroly felé induló vegyesvonat Csapról már reggel 7 ó. 15 p.-kor indítatik és Nagykarolyban csatlakozást nyer a gyorsvonatokhoz Budapest és Máramarosziget felé. Az ellenirányban a Nagykarolyból jelenleg d. u. 4 ó. 10 p.-kor induló vegyesvonat már d. u. 3 ó. 05 p.-kor indítatik és Csapra este 9 ó. 13 p.-kor érkezik. — A *szatmárnémeti-kossuthkert-károlyi-erdői* vonalon: A Szatmárnémeti gőzfűrésztől délután 6 ó. 38 p.-kor Szatmárhegyi piacra, a Szatmárhegyi piacról este 8 ó. 46 p.-kor Szatmár-

németi — Kossuthkertre s végül a Szatmárnémeti-Kossuthkerttől éjjel 10 ó. 05 p.-kor Szatmárnémeti gőzfűrésze induló motorosvonatok forgalma november 1-jével megszűnik. — A *budapest keleti p. u. — predeal* vonalon: A Budapest keleti p. u. és Predeal között Aradon át közlekedő, Budapesttől délután 2 órakor induló, illetve az ellenirányból Budapestre délután 1 ó. 15 p.-kor érkező gyorsvonatok forgalma Brassó és Predeal között november hó 15-ikén túl, az egész téli évadon át fentartatik. — A *pöstyén-verbói* vonalon: Az esti vásár-és ünnepnaponatok megszűntetettek. — A *hölak-trencsenteplics-trencsenteplics-fürdői* vonalon: A Hölak-Trencsenteplicsről éjjel 2 ó. 40 p.-kor, d. u. 1 ó. 35 p.-kor, este 8 ó. 15 p.-kor és éjjel 11 ó. 30 p.-kor induló, valamint a Hölak-Trencsenteplicsre éjjel 1 ó. 32 p.-kor, reggel 4 ó. 42 p.-kor, d. u. 5 ó. 40 p.-kor és éjjel 10 ó. 39 p.-kor érkező motorosvonatok forgalmán kívül helyezettnek. — A *poszony-újváros-újkomáromi* vonalon: A délelőtti vegyesvonat Újkomáromból később, azaz délután 12 ó. 25 p.-kor indítatik és Pozsony-Újvárosba délután 4 ó. 36 p.-kor érkezik.

— **Az ez őszi zártkörű francia műkedvelői színelőadás** október 23-án lesz a Rákóczi-kör nagytermében megtartva. Az előadás műsora lapunk következő számában fog megjelenni.

— **Itt az őszi.** A legújabb őszi-divat tolettjeiben már gyönyörködhetünk. A legkényesebb felső hölgyek is meglepődnek az Áts és Tsa utópai: *Gartner, Holway és Tsa* (Budapest, IV., Szervita-tér 4. szám) nagy raktárán kiállított eredeti párisi modell-ruhák, kész kosztümök, különféle blúzok, valóságos elitedarabok elragadó szépségén. Ugyanitt kaphatók juponok, felöltők, kabátok, gallérok, szőrmekülönlegességek, rendkívül jó minőségben és igen jutányos áron.

— **Blériot budapesti fölszállása.** Minden jel azt mutatja, hogy, amint az egész kontinensen végigvonult a Blériot-láz, ettől Budapest és az ország sem kímélődik meg. Óriási az érdeklődés Blériot fölszállása iránt. Széleskörű intézkedés történt a forgalom zavartalan lebonyolítására. A villamos-társaságok valamennyi, a rendes forgalomból elvonható és tartalék-kocsijaikat október 17-ikén fél egy órakor megindítják a fölszállás területére. Valamennyi kocsin jelezve van, hogy a kocsi «Blériot fölszállásához» indul; még pedig a város minden pontjáról. *Több vidéki középiskola ifjúsága tanáraik vezetésével* alatt megy föl a gyönyörű látványosság megtekintésére. A rendezőség a középiskolák ifjúságának minél könnyebbé akarván tenni a produkció megtekintését: *csoporthoz tanuló-jegyeket ad ki.* Jegyek Eperjesen is kaphatók: *Theiss* Ármin díszműárú-üzletében. A fölszállást a tüdőbetegek javára rendezik.

— **Vasutasok köszönete.** A Vasutas-Szövetség létesítendő árvaháza javára szept. 30-ikán és október 1-jén, úgy a kereskedelmi, mint a belügyi minisztérium engedélyével, országszerte gyűjtést rendezett. Mi, eperjesi vasutasok, áthatva a fenséges eszmétől, szintén a gyűjtők közé sorakoztunk, tudván azt, hogy Eperjes város közönsége a jótékonyaság terén mindenha elől jár. Hálátelt szívvel köszönöm meg ezen az úton Eperjes város közönségének áldozatkészségét. Mert csak így érthetjük el azt, hogy 358 kor. és 9 fill.-t juttathattunk árváinknak. Nem szabad, hogy megfelelkezzem hálás szívvel megköszönni a gyűjtőknek — kiváltképpen hölgyeinknek — fáradságot nem ismerő buzgólkodásukat. Jóért jót várj! *Kalabay* Gyula, főellenőr.

— **Bizony uraim, az nem volt csekélység!** Képzeljék csak, teljesen eltévedtem a hegymászás a kalmával; fölöttem meredek sziklák, alattam száz méternyi feketlen mélység, úgy, hogy lehetetlen előre vagy hátra menekülnöm. Húsz órán át kellett így feküdnöm és csak az volt szerencsém, hogy egy doboz *Fay-féle eredeti szódai ásvány-pasztilla* volt zsebemben, mely nélkül hegyi-utat nem tesztek. Ezen pasztillák nemcsak, hogy megóvtak a szomj ellen, de ezeknek köszönöm mindenekelőtt, hogy ezen kalandból meghűlés nélkül menekülhettem. Hegymászáshoz mindig vigyünk magunkkal *Fay-féle eredeti szódai pasztillákat* Dobozként 1 kor. 25 fill.-ért vásárolhatjuk minden gyógyszerárban, drognista- és ásványvízüzletben. Magyarország és Ausztria részére főképviselet: *Guntsert W. Th.*, Bécs IV./1., Grosse Neugasse 27.

— **Iparostovábbképző-tanfolyamok.** A kassai állami felső ipariskolánál október 15-ikén megnyílnak a következő iparostovábbképző-tanfolyamok: 1. Számtan és geometria; tartama 2 hónap, heti 4 órával. 2. Geometriai rajz; tartama 2 hónap, heti 6 órával. 3. Ipari könyvelés; tartama 2 hónap, heti 6 órával. 4. Épület-és butorasztalosok tanfolyama; tartama 2 hónap, heti 12 órával. A tanítás az esti órákban megy végbe, az épület-és butorasztalos-tanfolyamban vasárnap délelőtt is. Beléphetnek iparosmesterek és -segédek, kik az írás-olvasásban és

a számla beiratkoz 11-től 12. Az oktat

— **A munk** niszter le melyben munkasz (hitelinté munkasz bírálás következ és az am alkalmaz vagy ker zetére, 1898 : X. hitelszöve működő egyletek kizárólag ritkózik, nem állat nem rend apr. 8-ika miniszter tarthatók dőket vég

— **E** kik rossz fúvódásba vagy egy *Seidlitz-p* el. Egy ó vétellel *M* Bécs, I., határozott és aláírás

— **N** sági Egye védő Egy verseny a dr. Balpat Zsebráczk 1 kor.-t, ősják az ad jelzett 81 Egyesület tétbe hely Aladár g.

— **B** gépké állami fels nyílnak m rézmű-ipa stabil gőz korlati sze gőzgépköz vehetők f kezelői tar tanfolyam ezen pály nyelvet b hatni — lefizetése vasárnap Az elméleti demo gátatnak. gátatok er illetve stat bizonyítvá

— **U** gyümölesti őszén nagy gyümölesti nyokban barczk, k szeder, bi ribizke, m morú-eper stb. cseme erők 40 kaphatók szerint 100 17 firtig. sővény ké készlet. E fának hasz 20 kr, 10

a számolás elemeiben járta. A tanítás ingyenes; beiratkozni lehet a tanfolyamok kezdetéig, hétköznap 11-től 12-ig és vasárnap 8-tól 10-ig az igazgatóságnál. Az oktatás október 15-ikén este 7 órakor kezdődik.

— A pénzügyintézetek vasárnapi munkaszünetére. A kereskedelemügyi miniszter legutóbb leiratot intézett Pestvármegyéhez, a melyben pontosan körülírja a pénzügyintézetek vasárnapi munkaszünetét. A leirat így szól: A pénzügyintézetek (hitelintézetek, bankok, takarékpénztárak) a vasárnapi munkaszünet szempontjából teljesen ugyanolyan elbírálás alá esnek, mint a kereskedelmi üzletek; ennek következtében tehát az 1891. XIII. t. c. rendelkezései és az annak alapján kiadott rendeletek ezen intézetek alkalmazottaira éppúgy kiterjednek, mint egyéb ipari vagy kereskedelmi vállalatok összes irodai személyzetére, valamint minden más alkalmazottaira. Az 1898. XXIII. t. c. alapján alakult ipari és gazdasági hitelszövetkezetek közül, valamint a hasonló keretben működő egyéb ipari és gazdasági előleg- és hitelintézetek közül azok, amelyeknél az üzleti tevékenység kizárólag a vasár- és ünnepnapok néhány órájára szorítkozik, a melyek tehát köznapokon egyáltalában nem állanak a közönség rendelkezésére, és a melyek nem rendelkeznek saját állandó személyzettel, az 1904. ápr. 8-ikán 23.128. sz. alatt kibocsátott kereskedelmi miniszteri rendelet értelmében vasárnapokon nyitva tarthatók és a rendes üzletmenettel járó összes teendőket végezhetik.

— Biztos gyógyhatás. Mindazok, kik rossz emésztés vagy székrekedés következtében fel-fúvódásban, szorulásban, főfájásban, étvágyhiányban vagy egyéb bajokban szenvednek, a valódi *Moll-féle Seidlitz-porok* használata által biztos gyógyulást érnek el. Egy doboz ára 2 kor. Szétküldés naponta utánvétellel *Moll A* gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállítótól, Bécs, I., Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban határozottan *Moll A* készítménye az ő gyári jelvényével és aláírásával kérendő.

— Nyugtázás. A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület által a Sárosvármegyei Állat- és Madárvédő Egyesület javára szept. 25-ikén megtartott hangverseny alkalmával felülfizetett: Piller Kálmán 50 kor. t.; dr. Balpataky Imre és dr. Piller Dezső 10—10 koronát; Zsebráczky Géza és Lukovich Aladár 5—5 kor. t.; N. N. 1 kor. t., összesen 81 koronát. Ezen adományokért fogadják az adakozók az egyesület hálás köszönetét Fentjelzett 81 kor. a Sárosvármegyei Állat- és Madárvédő Egyesület javára a gazdasági egyesületi pénztárnál letétbe helyeztetett *Kösch* Árpád g. e. pénztáros, *Lukovich* Aladár g. t. titkár.

— Kazánfűtői- és stabilgőzgépezési tanfolyamok. A kassai állami felső ipariskolában október 15-ikén tanfolyamok nyílnak meg oly géptulajdonosok és lakatos-, kovács-, rézmű-iparosok részére, kik a stabil gőzkazánok, illetve stabil gőzgépek kezeléséhez szükséges elméleti és gyakorlati szakérettiséget megszerezni óhajtják. A stabilgőzgépezési tanfolyamra általában csak olyanok vehetők föl, kik előzőleg a kazánfűtői és lokomobilgépkezelői tanfolyamot sikeresen elvégezték. A kazánfűtői tanfolyamra fölvehető kazánfűtői gyakorlók és ezen pályára készülő napszamosok is, ha a magyar nyelvet bírják s az írás-olvasásban járta. Beiratkozhatnak — a szabályszerű 6, illetve 10 kor. beiratási díj lefizetése mellett — hétköznap d. e. 11 és 12 óra s vasárnap 8 és 10 óra között az intézeti igazgatóságnál. Az elméleti tanítás a hétköznapok esteli, a gyakorlati demonstrációk a vasárnapok délelőtti óráiban tartatnak. A tanfolyam végén teendő képesítő vizsgálatok eredményeihez képest, a hallgatók a kazánok, illetve stabilgőzgépek kezelésére törvényesen feljogosító bizonyítványokat nyernek.

— Ungváry József szőlőtelepén és gyümölcsfaiskolájában Czepléden (Pestmegye) ez év őszén nagyobb mennyiségű (300—350.000 darab) nemes gyümölcsfa-csemete kerül eladásra, 1—5 éves példányokban a következőkből: körte, alma, szilva, őszibarack, kajszinbarack, cseresznye, meggy, eper, savanyú szeder, birs, lasponya, mandula, dió, füge, köszméte, ribizke, málna, földieper, ezenfelül szomorú alma, szomorú-eper, pyramis-eper, gömbakác, pyramis-akác, stb. csemeték. Ezek árai erősségük szerint 5—30, igen erősek 40—50 kr. Ugyancsak igen nagy mennyiségben kaphatók 1—3 éves magcsemeték: ezek árai erősségük szerint 100 drb 80 kr.-tól 1 frt 80 kr.-ig, 1000 drb 7 frttől 17 frtig. *Gleditschia triacanthos* és akác, áthatatlan sörény készítésére igen alkalmas 1—3 évesek, igen nagy készlet. Ennek ára 1000 drb 1 frt 50 kr.-tól 5 frtig. Sorfának használható akác, 200—220 cm. magas, 1 drb 20 kr., 100 drb 18 frt, 1000 drb 170 frt. Háromszor

permetezett, szokványminőségű bor- és csemegecsövel-vessző, teljesen beérett, sima, 1000 drb 4 frttől 7 frtig gyökeres 20 frttől 25 frtig. Tessék árjegyzéket kérni!

Eperjesi Tulipánszövetség — Magyar Védőegyesület.

Rovatvezető: Bohrandt Lajos egyes. titkár.

Közyűlésünk. Az aradi vértanúk napján, október 6-ikán, d. e. 11 órakor tartotta egyesületünk a város háza tanácstermében ezévi rendes közgyűlést dr. Csatary Ágost elnöklété mellett. Dr. Csatary Ágost elnök lelkes, szép szavakkal nyitotta meg a közgyűlést, buzdítván a megjelenteket hazaszeretetre, a honi ipartermek pártolására. Közgyűlési jegyzőül Bodon Miksa társ. tagot kérte fel. Bohrandt Lajos titkár jelentését a közgyűlés tudomásul vette, mely után Theisz Ármin terjesztette elő pénztárosi jelentését, valamint a számvizsgáló bizottság jelentését. Úgy pénztárosnak, mint titkárnak fáradozásukért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott. Az 1908/1909. évi vagyonmérleg szerint az egyesület vagyona 2658 K. 38 fill. összeget tévesen ki. A számvizsgáló-bizottság indítványára, közgyűlés határozatilag kimondotta, hogy egyesületünk adminisztratív vezetőjében a rendes naptári év szerepeljen és nem mint eddig, március havában fejezzük be az egyesületi évet. A közgyűlés örömmel vette fel következő tagjait: Bodon Miksa, Bodon Miksáné, Kun Sándor, Schroeffer Antalné, Fischgrund József, Holénia Lajos, Kocsicsák János, Szurovecz Ferencz, Wunsch János, Zaicz Tivadar, Hajduczky András, Karvajszky István, Ferbstein Lenke, Vasskó Lajos, dr. Bánó Dezsőné, dr. Ferbstein Károlyné, Stark Zsigmond, Lútoska Dániel, Hegedűs Győzőné, Groszmann Samu, Harfar Clotilde, Jurcsik József, özv. Urbán Gézané, Buciner Sándor, Thaisz Alajos, ifj. Bujanovics Sándor, Koch és Bäuml, Luigi Rigutto és Tsa, Urbach József, Tuschl E., özv. Papp Vinczéné, Bálint Lázár, Péchy Zsigmondné, Semsey Miklósné. A leányosztály tagjai lettek: Friedrich Emmi, Glatz Ilka, Péchy Mária, Péchy Andi, Roskoványi Miczi, Szmrecsányi Zsófi, Szmrecsányi Mál, Grün Blanka, Tydor Szerén, Gärtner Margit, Singer Margit, Lihán Jenny, Körtvélyessy Aranka, Bujanovics Ezoti, Papp Margit és Péchy Zsófi. Bohrandt Lajos indítványát — mely az egyesületnek új vezetőségi és tisztikari beosztására vonatkozott — a közgyűlés elhangulag elfogadta és már ennek értelmében ejtette meg az idej választásokat is, melyek következő eredményt tüntetnek fel: *Elnökség:* tiszteletbeli elnök: Semsey Boldizsárné, elnök: Bánó Aladárné, dr. Csatary Ágost, igazgató: dr. Holénia Gyula, pénztáros: Theisz Ármin, jegyző: Dúzs Erzsébet, ügyész: dr. Sztelho János, számvizsgálók: Bielek Zoltán, Oszvald Béla és Thomae Aladár lett. *Igazgatóság:* rendes tagok: Brestyenzky György, Braetz Sándor, br. Ghillány László, Villecz János, dr. Csatary Ágostné, Meliorisz Ilka, dr. Mikler Károlyné, dr. Rosenberg Teofilné. *Igazgatósági kiküldöttek:* a társadalmi osztályból: Bohrandt Lajos, Sándor Izabella; az iparvédelmi szakosztályból: Stark Zsigmond, Holénia Béla; a háziipari szakosztályból: Bodon Miksa, Faltin Géza; leányosztályból: Papp Margit, Tydor Szerén; a Sorompó-Ligából: Antal Pál és Rochlitz Dezső. A három szakosztály következőképpen alakult meg: *Társadalmi osztály:* titkár: Bohrandt Lajos, jegyző: Sándor Izabella, ülnökök: Bánó Aladár, Balpataky József, dr. Both Tamás, dr. Bánó Dezső, dr. Flórián Károly, dr. Ferbstein Márk, Pálesch Árpád, Kirchmayer Vilmos, Matherny Gusztáv, Sztankay László, Csengey Gusztávné, Dessewffy Ferenczné, Egerer Ferenczné, br. Ghillány Lászlóné, Glasner Mórné, dr. Holénia Gyuláné, dr. Körtvélyessy Dezsőné, dr. Engländer Emilné, dr. Sztelho Jánosné, Kirchmayer Vilmosné. *Iparvédelmi szakosztály:* Titkár: Stark Zsigmond, jegyző: Holénia Béla, ülnökök: Bielek László, Buchner Sándor, Faragó József, Divald Lajos, Gregor Gerő, Grieger József, Herkely István, Koch János, Kobilitz Frigyes, Williger Pál. *Háziipari szakosztály:* titkár: Bodon Miksa, jegyző: Faltin Géza, ülnökök: dr. Bánó Dezsőné, Bodon Miksáné, Görgey Ernőné, Gerő Mihály, Kakúsz Irma, Ludmann Paula, Magyar Józsefné, dr. Rosenberg Mór, Mikó Imre, Semsey Miklósné. *A hivatalos rovat vezetője:* Bohrandt Lajos társ-osztályi titkár lett. A közgyűlés sürgőnyileg üdvözölte a központot, mely után az elnök lelkesítő és buzdító szavaival a közgyűlés véget ért.

Henneberg-selyem

csak közvetlenül! — fekete, fehér és színes, 1 K. 35 fill.-től méterenként bluzoknak és ruháknak. Postadíjmentesen és már megválasztva házhoz szállítatik. Gazdag mintaválaszték postafordultával.

Henneberg selyemgyáros, Zürich.

= IDEGENFORGALOM =

Eperjesen, BERGER szállodájában 1909. évi október 7-ikétől október 9-ikéig.

Spét Lajos hivatalnok Bél, Tuchmann Gyula utazó Budapest, Glogau Richárd utazó Bécs, Beregi József utazó Budapest, Kristóffy Imre jogh. Sátorajújhely, Barabás Sándor mérnök Lőcse, Urényi Adolf épít. rajzoló Igló, Kommer Ármin hivatalnok Késmárk, Czompélyi Elek g. k. lelkes nejevel Havaj, Lenkey Szilárd papnövendék Komlóspatak, Sebő Vilmos utazó Budapest, Almásy Menyhért kereskedő Sátorajújhely, Reason O. Arthur tanár Hora-York.

Közgazdaság.

A Sárosvármegyei Mezőgazdasági Szesztermelők Szeszfinomító és Szeszértékesítő Szövetkezetének jelentése az 1908 9. évről.

Tisztelt Közgyűlés!

Hatodik évi üzleti jelentésünket következőkben van szerencsénk előterjeszteni:

A lefolyt üzlet év magas szeszárak és kedvező conjunctura jegyében indult, hogy azután az óriási szilva- és bortermés folyományaképpen az évad tulajdonképpen kezdetekor, november hóban kezdődő és 1909. augusztus haváig terjedő általános és következetes ellanygulásnak adjon helyet. Ezen körülmény az üzletmenetet igen kedvezőtlenül befolyásolta, mert — erkölcsi felelősségünk tudatában, nem akarva a szövetkezet esetleges további árcsökkenések általi károsodásnak kitenni — készleteinket, a beszállítás arányában, későbbi terminusokban való leszállításra következetesen piacra hoztuk. Csak augusztus hó elején változott ismét kedvezőbbre a helyzet, a midőn az idej szilvatermés pusztulása nyilvánvalóvá lett. Az ezen időpontban előállt áremelkedésben természetesen csak a még el nem adott készleteinkkel részesedhettünk, melyek — épp a fentebb felhözött körülményeknél fogva — nagyon jelentékenyek nem lehettek.

Az eredmény-számlán két tétel mutat jelentékeny eltérést a tavalyi összegtől. Egyik a kamatszám, mely 11,888 korona 43 fillérral többet mutat. Ez a rossz fogyasztásra vezethető vissza, mely egyrészt az átvételeket nagyon hátráltatta és a különben is egész télen át nagy készleteinket nem apasztotta, másrészt a szesz adózását is csökkentette, miáltal adóhitelünket nem használhattuk ki kellő mértékben. (Folyó évi adózás 971,041 kor. 40 fill. szemben a tavalyi 1.151,452 kor.-val.)

A másik szám, mely eredményében eltér a tavalyitól, a fűtési és anyagszer-számla. Már a tavalyi évi jelentés alkalmával volt szerencsénk a t. Közgyűlésnek bejelenteni, hogy a nyersolajtüzelésre óhajtjuk telepünket berendezni. Szándékunkat végre is hajtottuk és a folyó évben 10,046 korona 85 fillér megtakarítást értünk el tüzelőanyagban (22,782 korona 92 fillér, szemben a tavalyi 32,829 kor. 77 fill.-rel), bár az üzleti évről még csak kétharmad részében (1909. évi január 1-jétől augusztus 31-ikéig) tüzelhettünk nyersolajjal. A berendezés összköltsége 7433 kor. 79 fill.-re rugott. Nem igen vannak arra vonatkozó biztos adataink, hogy ennek hasznát meddig élvezhetjük, tény azonban az, hogy már eddig is kifizetődött, miért is azt vagyunk bátrak ajánlani, hogy a berendezés árának 50%-át, vagyis 3716 korona 89 fillért rendkívüli dotációként az értéksökkenési alaphoz méltóztassék csatolni, mely ily módon az idej alapszabályszerű 15,999 kor. 79 fill.-nyi dotációval 75,208 kor.-ra emelkednék.

A tagjaink által beszállított 18,646-84 hl. szeszért, az üzleti és üzemi költségek levonása után, 962,672 korona 08 fillér áll a t. Közgyűlés rendelkezésére, melynek felosztására nézve bátrak vagyunk ajánlani, hogy értékleírásra az értéksökkenési számla javára K. 15,999 79 külön dotációként a nyersolajtüzelés-berendezésnél » 3,716 89 az igazgatóság és felügyelő-bizottság alapszabályszerű jutalékára » 3,800 — tisztviselőink jutalmazására » 2,000 — a részjegyek 4%-os kamatoztatására » 4,488 — a tagok által beszállított 18,646-84 hl. szesz beváltására à 50 korona » 932,342 — átvitelre az 1909/10. üzletévre » 325 40

Összesen: K. 962,672 08

fordítassék. Ezek után kérjük a t. Közgyűlést, hogy jelentésünket és zárszámadásunkat tudomásul venni, úgy nekünk, mint a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni méltóztassék.

Eperjes, 1909. szeptember 27.

Az igazgatóság.

Vasúti menetrend.

Érvényes 1909. évi október 1-től.

Orló—Eperjes—Budapest:

Orló ind.	—	6:00	8:48	1:35	—	7:45
Hétfárs „	—	6:00	9:32	2:24	—	8:35
Kisszeben „	—	6:23	9:53	2:47	—	8:59
Eperjes megálló „	—	6:57	10:21	3:20	—	9:30
Eperjes érk.	—	7:02	10:25	3:25	—	9:35
Naponta						
Eperjes ind.	4:45	7:10	10:35	3:52	8:20	9:45
Abos érk.	5:17	7:41	11:01	4:19	8:45	10:13
Kassa érk.	5:50	8:40	11:26	4:50	9:15	10:39
Budapest érk.	1:00	1:55	8:45	10:20	6:30	8:15

Szerdán és szombaton Kassáról ind. 2:50 du.
Eperjesre érk. 3:51 „

Budapest—Eperjes—Orló:

Budapest ind.	6:50	8:10	1:50	3:10	10:00	10:15	2:15
Kassa érk.	11:44	3:39	7:00	4:08	3:20	7:05	9:25
Kassa ind.	12:20	4:20	7:10	5:20	7:22	10:40	—
Abos érk.	12:42	4:51	7:28	5:45	7:46	11:06	—
Eperjes érk.	1:09	5:27	8:50	6:23	9:00	11:40	—
Vas. és csütörtök							
Eperjes ind.	1:20	5:37	8:15	7:03	—	—	—
Eperjes megálló „	1:25	5:42	8:22	7:08	—	—	—
Kisszeben érk.	1:57	6:13	9:00	7:40	—	—	—
Hétfárs „	2:15	6:35	9:25	8:03	—	—	—
Orló „	3:00	7:15	—	8:46	—	—	—

Eperjes—Bártfa:

Eperjes ind.	7:15	—	1:25	—	5:40	—
Bártfa „	9:15	—	3:35	—	7:25	—

Bártfa—Eperjes:

Bártfa ind.	—	5:30	—	1:10	—	7:50
Eperjes érk.	—	7:00	—	3:20	—	9:27

Szepesség felé indul a vonat:

Eperjes megálló ind.	—	6:57	—	10:24	—	3:20
EPERJES. érk.	—	7:02	—	10:25	—	3:25
Naponta						
EPERJES. ind.	4:45	7:10	10:35	11:40	3:52	6:45
Abos „	5:17	7:41	11:01	12:13	4:19	7:18
Abos ind.	5:25	7:50	1:01	12:26	4:25	7:30
Margitfal. érk.	6:03	8:41	1:47	1:00	5:09	8:04
Gótszabolya „	6:50	9:20	3:00	3:00	5:55	8:45
Szabolcsbánya „	9:20	11:40	5:25	5:25	9:40	—
Szepesolvasi „	6:44	9:17	2:27	1:25	5:48	8:30
Váralja „	8:10	10:45	3:10	3:10	6:25	9:05
Igló „	7:25	9:52	3:08	1:52	6:20	8:56
Lécs „	8:15	10:35	4:30	2:30	7:30	9:50
Poprád „	8:15	10:50	4:20	2:30	7:19	9:32
Csorba „	9:03	11:36	5:04	3:20	8:08	—

Szepesség felől érkezik a vonat:

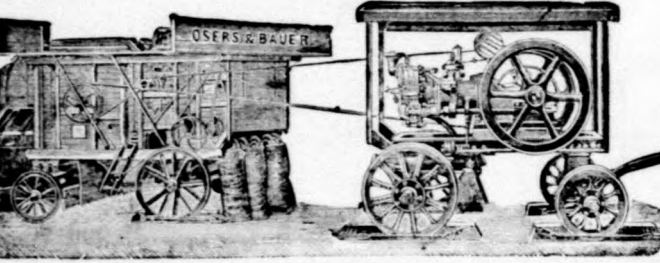
Csorba ind.	—	7:55	11:37	2:28	5:05	7:30	10:07
Poprád „	—	6:30	8:35	12:20	2:03	5:45	8:20
Igló „	—	7:03	9:30	1:25	3:36	6:53	9:08
Szepesolvasi „	—	7:28	10:04	2:05	4:09	7:32	9:38
Margitfal. „	—	7:50	10:35	2:36	4:23	8:07	10:05
Abos „	—	8:21	11:17	3:19	4:54	8:48	10:41
Abos ind.	8:31	12:44	3:24	5:00	11:08	11:08	—
EPERJES érk.	9:00	1:09	3:51	5:27	11:40	11:40	—
„ megálló	—	1:35	—	—	—	—	—

Tanonez

(14 éves, ki a középiskolának legalább két osztályát jó sikerrel végezte)

∴ felvétetik ∴

Kösch Árpád könyvnyomdájában.

Oseers és Bauer Kizárólagos MOTORGYÁR
Wien, XX., Dresdnerstr. 91-93a.
Magyarországi fióktelep:
Bpest, VI., Podmaniczky-u. 13

BENZIN-LOKOMOBILOS
= csepőszerevények a legszolidabb kivitelben.

Benzinmotorok! Szívógázmotorok!
A jelenkor legelőcsöbberje, — 3 fillér üzemeltetés óra lőerőnként.
Több száz telep üzemben. — Elsőrendű, szolid gyártmány!

Kedvező fizetési feltételek. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.
Benzin-lokomobilos csepőszerevényeink a többiek között a következőknek tekinthetők meg üzemben:

Ifj. Rohody Pál, Bercei, Szabolcs m., 4 HP, Farkas Ferenc, Bercei, Szabolcs m., 4 HP, Jeszó Mihály, Csemernye, Várános mellett, 3 HP, Dörner Károly, Nagyasar, Csákos mellett, 10 HP, Ziegler Zsigmond, Mogyorós, Mándok mellett, 4 HP, Kovács Albert, Berencs, Patroha mellett, 4 HP, csepőszerevény.

Felelős szerkesztő: **Dr. Obetkó Dezső.**
Kiadótulajdonos: **Kösch Árpád.**

NYILTTÉR.

Vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmánál és közhvényénél, a cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál

a Bór és Lithion tartalmu GYÓGYFORRÁS

SALVATOR

kitűnő sikerrel használtatik.
E forrás kiváló tulajdonságai:
Húgyhajtó hatása.
Kellemes ízű. Vasmentes.
Könnyen emészthető.
Teljesen tiszta.
Allandó összetételű.

Első rangú gyógyvíz és diatetikus ital. Különösen oly egyéneknek ajánlatos, a kik ülő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi vérbőségben, máj- és veseizgalomban vagy hógysavas lerakódásokban, vesehomok és vese-kövek képződésében szenvednek.

Orvosi szakvélemények, gyógyeredményekről szóló bizonylatok és egyéb forrásleírások ingyen és bérmentve állnak rendelkezésre

Eladási árak Eperjesen:
1/4 literes palack 32 fillér.
1/2 „ „ „ „ „ 40 „
1 „ „ „ „ „ 48 „

Az üres, tiszta és eredeti Salvator-palackok a következő árakon vétetnek vissza:
1/4 literes palack 6 fillér.
1/2 „ „ „ „ „ 7 „
1 „ „ „ „ „ 9 „

Eperjesi főraktár: Mikolík Istvánnál.

Építők- és építetőknek

∴ saját érdekük, ha, mielőtt megrendelést eszközölnék ∴ vizvezeték, központi fűtés, csatornázás, sodronykerítés és kavicsrostaszükségleteikre, bizalommal fordulnak ajánlat- vagy felvilágosításért — melylyel díjtalanul szolgál —

GURSZKY JOZSEF

fém- és vasműveshez; műszaki iroda és műhely:
KASSA, Ferencz József-tér 14. sz. Telefon-sz.: 347.

Városok, községek, gazdaságok, házak stb. vízmű, csatornázás és központi fűtés tervezési és kivitelezési vállalat. Külön osztály mindennemű sodrony, vaskerítés s kavicsrosta készítésére

SZULTÁN

BÓRÉS DÚS LITHION FORRÁS

KIVÁLÓ VEGYŐSSZETÉTELŰ

Meglepő ajándék!!!
Mosás napján minden gondot megszüntet.

Persil

Modernes Waschmittel

modern mosószer.

Jótállás, hogy ártalmatlan és nem veszedelmes! — Egyszeri főzés — vakítóan fehér fehérenemű. — Megtakarít munkát, időt és pénzt! — Nincs mosódeszka! Nincs dörzsölés! Nincs kefézés! — Ha egyszer alkalmazták — mindig használják.

— Egyedüli gyártó Ausztriában és Magyarországon: —

Voith Gottlieb, Wien, III/4.

Kapható minden a szakmába vágó üzletben.

Ugy-e mondtam Önnek,
hogy nem muszáj Pestről vagy Bécsből rendelni eredeti 'Flieger' átmeneti felöltőt, mert **Spitzer Mór**nál kaphat valódi angol kelméből igen jutányos ár mellett.

Lakásváltoztatás.

Lakásom f. évi november hó 1-jétől **Fő-utca 74. sz. (Gerő-féle ház).**
Dr. Strausz Zsigmond fogorvos.

ROPS

biztonsági gyorsfőző.
Tűzveszély kizárva.

Ha felborul, elalszik. Szesz ki nem folyhat.
Szeszfogyasztásban igen takarékos.
Kapható minden jobb vasárú- és háztartási cikkek árúitól üzletekben.

Ha valahol nem kapható, szíveskedjék hozzánk fordulni.
— Képes prospektus ingyen és bérmentve. —

ROPS Fémárú Részv.-Társ.

BUDAPEST, V., Külső-Váci-út 74 21. sz.
Helybeli elárúitók:
Dahlström Károly, Luchs Ede és Társa.

E.S. ROSENTHAL ERBEN

Aczélgerredőnyt

1^a minőségűt ajánlunk kartellen kívül, azonkívül faredőnyöket (ablaknak, ajtóknak), léczredőnyöket (különböző színekben), ponyvaszerkezeteket stb.

E. S. Rosenthal Erben
Bécs (Wien), XV., Rosinagasse 19.

A legjobb bőrfényesítő

RAKOCZI CIPŐKREM

1801 Egyedüli gyártója:
Székely és Társa Kassa

Nádparipa-liliomtej-szappan.

Legenyhébb szappan üde arcbőr biztosítására és szeplők ellen.

— Mindenütt kapható! —

1909. aug. 31.
2.
3.
4.
3.
8.
8.
16.
74.
85.
87.
136.
144.
150.
158.

1909. aug. 31.
2.
7.
8.
11.
13.
25.
74.
130.
138.
142.
158.
164.
5.
51.
90.
5.

Könyvelési és levelezési
foglalkozást keres d. u. 5—8 óra között
egy pénzügyi tisztviselő.
Cím e lap kiadóhivatalában.

1868 óta forgalomban.
Berger-féle
gyógy-kátrány-szappan,

mindennemű bőrkütegek

Berger-féle kátrány-kénszappan.

Berger-féle glicerín-kátrány-szappan

Berger-féle borax-szappan

Berger-féle borax-szappan

Berger-féle borax-szappan

Berger-féle borax-szappan

Berger-féle borax-szappan

Berger-féle borax-szappan

NAGYENYED-re
forduljon minden érdeklődő,
ki súlyt fektet elsőrendű fajtiszta anyagra!

Gyümölcsfacsemeték

Sétányfák, Díszcserjék, Tülevelűek, Kerítésnövények, Bogyógyümölcsűek stb.

SZŐLŐOLTVÁNYOK (1-ssima áru)

európai és amerikai sima és gyökerez vesszők. (Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen.)

FISCHER és Társai.
faiskolák és szőlőoltványtelepek.

IDRAVICS LILLI

párisi fűzőkészítő
EPERJES, Fő-utca 148. szám.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség b. tudomására adni,
hogy Eperjesen, a **Fő-utca 148. sz. házban** a mai kor
igényeinek megfelelő és a helybeli közönség által régen érzett hiányt pótló

fűző-(Mieder-)készítő üzletet

nyitottam. * Üzletemben raktáron vannak különféle fűzők, egyenes-
tartók (Geradehalter), melltartók.

A czélszerű, kényelmesen álló egyszerű fűzők mérték utáni készí-
tése mellett előállítok luxus-fűzőket a legfinomabb francia kelméből,
ortopéd hascsigolyák, egyenlőtlen testrészek kiegyenlítésére fektetve
főszűlyt, továbbá chirurg-hasfűzőket. Kívánatra mértékvetél végett a ház-
nál is megjelenelek. Azon határozott ígérettel, hogy szolid elveimhez hí-
maradok, kérem a n. é. közönség jóakarátát **Idravics Lilli.**
és szíves ajánlását, kiváló tisztelettel

Sárosvármegyei Mezőgazdasági Szesztermelők Szeszfinomító és Szeszértékesítő Szövetkezete.

Mérleg-számla.

Tartozik				Követel			
1909. aug. 31.	Kor.	fillér	1909. aug. 31.	Kor.	fillér	Kor.	fillér
2. Telek	20939	16	1. Alaptőke	112200	—	—	—
3. Tartánykocsi	16692	10	5. Értécsökkenési számla	53,639	38	—	—
3. Irodai felszerelés	3153	18	alapszabály szerint 7% ézvi hozzá- járulás	15,999	79	—	—
4. Iparvágány	14584	02	nyersolajtüzel.-berend- nél 50%	3,716	94	19,716	68
8. Előre fizetett tűzbiztosítási díj	2450	—	21. Hordóértécsökkenési számla	1,851	94	75208	—
8. Hídmérleg	4993	14	7. 1905—1906. évi szelvény	336	—	—	—
16. Donga	252	58	9. Elfogadvány	2330	—	—	—
74. Nyersolaj- és anyagszer-készlet	3021	93	12. 1906—1907. évi szelvény	636	—	—	—
85. Épület	77575	05	52. 1907—1908. évi szelvény	656	—	—	—
87. Nyersolajtüzelés berendezése	7433	79	90. 1908—1909. évi szelvény	4488	—	—	—
136. Gyári berendezés, gépek és felszerelések	111570	89	163. M. kir. államkincstár	350397	10	—	—
144. Hordók	3255	—	Hitelezők	552900	42	—	—
150. Szesz készlet	358912	25	5. Átvitel az 1909/10-iki üzletévre	325	40	1099476	92
158. Pénztárkészlet	6622	88					
Adósok	468020	95				1099476	92

Eperjes, 1909. augusztus 31-ikén.

Az igazgatóság:
GYÖRGY LAJOS s. k., BÁRÓ GHILLÁNY IMRE s. k., PÉCHY ZSIGMOND s. k., BUJANOVICS GYULA s. k., ILKOVITS MÓR s. k.
igazgató, PÉCHY ELEK s. k., igazg. elnök, DR. GHILLÁNY GYÖRGY s. k., DR. ROSENBERG TEOFIL s. k.

A felügyelő-bizottság:
BLEUER JÓZSEF s. k., DR. ROSENTHAL ADOLF s. k., ÁRDÓ ALFRÉD s. k.

Üzleti eredmény-számla.

Tartozik				Követel			
1909. aug. 31.	Kor.	fillér	1909. aug. 31.	Kor.	fillér	Kor.	fillér
2. Adó	713	19	5. Mult évi áthozat	160	85	—	—
7. Jutalék	2788	27	150. Szesz-számla	1086638	64	1086799	49
8. Tűzbiztosítási díj	3429	42					
11. Felügyeleti díj	1000	—					
13. Iparvágány-fenntartás	1166	93					
25. Gyárfenntartás	730	34					
74. Nyersolaj, olaj és tömítőanyag	22782	92					
130. Szeszdó	971041	40					
138. Fuvardíj	11280	58					
142. Költség	4913	23					
158. Tisztifizetések és munkabérek	23699	41					
164. Kamat	12923	72					
5. Értécsökkenési számla	19716	68					
51. Igazgatóság és felügyelő-bizottság jutaléka	3800	—					
51. Tisztviselők jutalmazása	2000	—					
90. 1908/1909. évre 4% részjegyek után	4488	—					
5. Átvitel az 1909/10-iki üzletévre							
						1086799	49

Eperjes, 1909. augusztus 31-ikén.

Az igazgatóság:
GYÖRGY LAJOS s. k., BÁRÓ GHILLÁNY IMRE s. k., PÉCHY ZSIGMOND s. k., BUJANOVICS GYULA s. k., ILKOVITS MÓR s. k.
igazgató, PÉCHY ELEK s. k., igazg. elnök, DR. GHILLÁNY GYÖRGY s. k., DR. ROSENBERG TEOFIL s. k.

A felügyelő-bizottság:
BLEUER JÓZSEF s. k., DR. ROSENTHAL ADOLF s. k., ÁRDÓ ALFRÉD s. k.

Újonnan épült emeletes ház

kerttel és verandával, vízvezetékekkel és villamvilágítással bevezetve, 10 évig adómentes, olcsón eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **Réthy-féle pemetefü-czukorkánál.**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félet kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.
1 doboz 60 fillér.
Csak RÉTHY-félet fogadjunk el!

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és altest-bántalmak, gyomorgörccs és gyomorhív, rögzött székrekedés, máj-bántalom, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles házi szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ara egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel. A Moll-féle sós-borszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító beörzsolási szer köszvény, csúsz és a meghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy ózozott eredeti üveg ára 2 kor.
Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és nő-szappan a bőr gyökeres gondozására és apolasára úgy gyermekek, mint felnőttek számára.

Egy darab ára 40 fillér. Öt darabé 1 korona 80 fillér.

Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjeggyel van ellátva.

Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által Bécs, I., Tuchlauben 9.

Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesíthetnek. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult házi szer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvénynél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.- és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerárára az „Arany oroszlanhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Globin

a legjobb crême czipők

tartós fénnyesítésére,
a bőrneműeket
puhítja és hosszú
időre megővja.
Mindenhol kapható.

Árverési hirdetmény.

Az EPERJESI BANKEGYLET részéről közhírré tételik, miszerint a nála elzálogosított és bezárólag **folyó évi június hó 30-ig lejárt** ékszer-, értékpapír- és egyéb tárgyakból álló **kézizálogok**

1909. évi november hó 8-ikán

reggeli 9 órakor az intézet helyiségében, az alapszabályok értelmében tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladatni fognak.

Ezen zálogok az árverés napjáig az illető felek által rendezhetők. Eperjesen, 1909. szeptember hó 4-ikén.

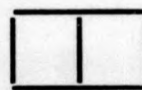
Az Eperjesi Bankegylet igazgatósága.

128. Ruhák műtisztítása! 128.

A Fő-utca 128. számú házban levő

Sikorszky-féle műtisztító- és ruhajavító-intézetben

legszebben, legjobban és legolcsóbban lehet ruhákat tisztítani, javítani és vasaltatni, gyorsan és pontosan; úgymint: férfiföltönyöket, női-ruhákat, asztalterítőket, gyermek-ruhákat, fehér nemez-kalapokat, egyszóval mindent, a mi csak posztó, szövet és kelme.

Sikorszky-féle műtisztító-intézet

Eperjes, Fő-utca 128. szám, a Kollégiumtól feljebb.

Keil-lakk

legkitünőbb mázolószer puha-padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény-padló számára.

Keil-féle fehér «Glasur»-fénymáz 90 fillér.

Keil-féle arany-fénymáz képkeretekhez 40 fill.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Keil-féle legfinomabb czipő-krém 30 fillér.

Mindenkor kaphatók:

BOHRANDT J. V. czégnél, EPERJES.

Igló: Fogyasztási szövetkezet. — Kassa: Ifj. Novelly Sándor utóda. — Kisszeben: Kassevits J. János.

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NADOR“ GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztillája csakhamar meggyógyított.

Eperjesen kapható: Korn Vilmos, Kovaliczky Pál, Molitorisz István és Williger Pál gyógytárakban. Bártfán: Löcherer Gyula és Tirscher István gyógytárakban.